

Kronika

2024 11 01–2025 05 01 Pasaulio lietuvių bendruomenė (PLB) ir Lietuva

2024 m. lapkričio 5 d. JAV Lietuvių bendruomenės (JAV LB) naujoji Krašto valdybos pirmininkė Edita Buzėnienė, spalį išrinkta JAV LB Tarybos narių suvažiavime, pristatė patvirtintus naujus Krašto valdybos narius.

2024 m. lapkričio 8 d. Vilniuje įvyko naujienų portalo „Lrytas“ kartu su Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (LR KAM) ir Vilniaus Gedimino technikos universitetu (VILNIUS TECH) organizuojama didžiausia praktinė konferencija ir paroda Lietuvoje saugumo tema „Saugumo kodas“.

Išvalgomis apie šalies gynybą, kibernetinį saugumą, socialinį atsparumą, verslo ir visuomenės pasirėngimą dalijosi ne tik politikai, karybos ekspertai, verslininkai, mokslininkai, tarnybų atstovai, bet ir visuomenininkai, psichologai, informacinio ir kibernetinio saugumo specialistai.

PLB Visuomeninių reikalų ir specialiųjų projektų komisijos pirmininkė Irma Petraitytė-Lukšienė skaitė pranešimą „Diasporos vaidmuo karo padėties metu – Ukrainos patirtis“ ir dalyvavo diskusijoje „Kaip Lietuvai gali padėti po pasaulį išsibarstę lietuviai?“.

Diskusijoje kartu dalyvavo VšĮ „Global Lithuanian Leaders“ vadovė Marija Šaraitė ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Valstybingumo centro vadovė dr. Ilo-na Strumickienė.

2024 m. lapkričio 12 d. LR užsienio reikalų ministerijos (URM) Globalios Lietuvos departamento, „Grižtu LT“ ir Lietuvos savivaldybių asociacijos suorganizuotame renginyje „Savivaldybių įsitraukimas įgyvendinant Lietuvos diasporos politiką“ Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė pasveikino visus dalyvius, pristatė PLB aktualijas ir dalyvavo diskusijoje tema „Diasporos vaikų integracija: stovyklos, priėmimas į ikimokyklinės ugdymo įstaigas, integracija mokyklose“, dalijosi asmenine patirtimi, sukaupia daug metų gyvenant ne Lietuvoje.

2024 m. lapkričio 14 d. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka Airijos Fingalo bibliotekoms įteikė ypač laukimą vertingą dovaną – nuo šiol Airijos lietuviai, ypač lituanistinių mokyklų moksleiviai ir jų mokytojai, galės skaityti lietuvių rašytojų klasikų ir šiuolaikinių kūrėjų knygas lietuvių ir anglų kalbomis.

Atidarydamas renginį, Lietuvos ambasadorius Airijoje Jonas Grinevičius pažymėjo būtinybę plėtoti dvišalį Airijos ir Lietuvos bendradarbiavimą ne tik politikos ir ekonomikos, bet ir kultūros bei švietimo srityje.

„Tegul ši lietuvių autorių knygų siunta padės Airijos lietuviams puoselėti savo gimtąją kalbą, mėgautis jos grožiu, domėtis Lietuvos istorija“, – linkėjo ambasadorius.

Iškilmingoje knygų perdavimo ceremonijoje dalyvavo Fingalo grafystės meras Brianas McDonaghas, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo ir Airijos Fingalo bibliotekų atstovai. Sutarta knygų dovanojimo projektą tęsti ateityje ir ne tik dovanoti lietuviškų knygų, bet ir su airių rašytojų kūryba aktyviau supažindinti Lietuvos skaitytojus.

2024 m. lapkričio 15 d. vakarą LR ambasadoje susirinkusiems Airijos lietuvių bendruomenės nariams Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos bendradarbė dr. Jolanta Budriūnienė ir dr. Dalia Cidzikaitė pristatė Lietuvoje vykdomas įvairias skaitymo skatinimo programas: „Knygų startas“, „Metų knygos rinkimai“, „Skaitymo metai“, „Tėčiai skaito vaikams“, biblioterapijos ir kitas. Visų jų tikslas – telkti lituanistines bendruomenes, supažindinti su spausdinto žodžio reikšme. Daug susidomėjimo sulaukė skaitmeninio kultūros paveldo portalas *epaveldas.lt* pristatymas. Šiame portale galima rasti senųjų lietuviškų knygų, Lietuvos ir išeivijos periodinių leidinių ir net pasižvalgyti po virtualias parodas. Pristatytas ir portalas *ibiblioteka.lt*, apimantis visų Lietuvos bibliotekų elektronines paslaugas.

2024 m. lapkričio 20 d. įvyko paskutinis esamos sudėties Tarpinstitucinės Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimo darbo grupės posėdis, kurio tikslas – apibendrinti veiklą diasporos politikos srityje įgyvendinant 18-osios Vyriausybės programą ir aptarti Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. įgyvendinimo veiksmų plano 2025–2027 m. prioritetines sritis.

Posėdžio dalyviai pažymėjo svarbų ir aktyvų LR URM vaidmenį, įgyvendinant ir koordinuojant diasporos politiką, džiaugėsi glaudžiu bendradarbiavimu ir išreiškė lūkestį, kad ir toliau diasporos politikai bus skiriamas didelis dėmesys. Per posėdį kalbėta diasporai aktualiomis temomis: apie lituanistinį švietimą, lietuviškos kultūros užsienyje puoselėjimą, diasporos įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą skatinimą, grįžimą į Lietuvą ir kitomis.

PLB pirmininkė Dalia Henke pabrėžė pilietybės išsaugojimo (tai svarbu ne tik diasporai, bet ir Lietuvos ateičiai bei saugumui), internetinio balsavimo rinkimuose svarbą. Taip pat būtina stiprinti lietuvių bendruomenes, motyvuoti jų lyderius, kelti jų kvalifikaciją. Ji pabrėžė, kad pasaulio lietuviai įsitraukia į pasirengimą Lietuvos gynybai, teikia paramą Ukrainai.

2024 m. lapkričio 23 d. Romoje susitiko diasporos žiniasklaidos profesionalai iš įvairių Italijos regionų, Lietuvos, JAV ir Vokietijos, prie jų nuotoliniu būdu prisijungė kolegos iš kitų pasaulio šalių. Juos subūrė ne tik Italijos lietuvių portalas ITLIETUVIAI.IT 10-ies metų jubiliejaus šventė, bet ir jos proga surengtas Diasporos žiniasklaidos forumas tema

„Užsienio lietuvių spaudos vaidmuo buvusių istorinių įvykių ir dabartinių geopolitinių iššūkių kontekste“.

Renginį atidarė ir dalyvius pasveikino Lietuvos Respublikos ambasadorė Dalia Kreivienė, Globalios Lietuvos departamento Ryšių su diaspora skyriaus vedėja Laura Dilytė, kuri perskaitė LR užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio laišką portalo ITLIE-TUVIAI.IT komandai, Seimo narė Dalia Asanavičiūtė, Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė D. Henke, Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Elzė Simonkevičiūtė-Di Meglio, portalo ITLIETUVIAI.IT vyr. redaktorė Neringa Budrytė.

Forumo metu nuspręsta atgaivinti užsienio lietuvių žurnalistų sąjungą, o patį forumą planuojama organizuoti kartą per metus vis kitoje šalyje; 2025-aisiais jis galėtų vykti Čikagoje, JAV.

2024 m. gruodžio 5 d. pradėjo darbą naujas PLB valdybos atstovas Lietuvoje Antanas Vinkus. Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba vienbalsiai pritarė savo atstovybės Lietuvoje vairą perduoti 2016–2020 m. Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkui, Lietuvos gydytojui, diplomatui, politikui bei visuomenės veikėjui A. Vinkui.

2024 m. gruodžio 7–8 d. vyko kardinolo Rolando Makricko paskyrimo renginiai, kuriuose dalyvavo Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė D. Henke. Arkivyskupas R. Makrickas tapo penktuoju kardinolu Lietuvos istorijoje. Vatikane, Šv. Petro bazilikoje, per iškilmingas liturgines apeigas Kardinolų kolegijos susirinkimo (viešosios konsistorijos) metu popiežius Pranciškus į Kardinolų kolegiją įtraukė iš viso 21 dvasininką.

Tapęs kardinolu, R. Makrickas konklavoje galės rinkti popiežių, taip pat galės būti juo išrinktas. Po šio paskyrimo Kardinolų kolegijoje pirmą kartą istorijoje bus net trys kardinolai lietuviai.

R. Makrickui tapus kardinolu, jam priskirta Romos Šv. Eustachijaus diakonija (*Basilica di Sant'Eustachio*). Lietuvos Respublikos ambasada prie Šventojo Sosto surengė priėmimą R. Makricko skyrimo kardinolu proga.

Savo sveikinimo kalboje Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė D. Henke ne tik dėliaugėsi šia didžiule dovana Lietuvai ir lietuviams visame pasaulyje, bet ir išskirtinai priminė mūsų tautos stiprybes bei prašė kardinolo R. Makricko apginti Lietuvą, jeigu to vėl prireiktų, kad jis vienytų lietuvius visame pasaulyje tam pačiam tikslui, nes tikėjimas nuo seno buvo mūsų tautos atsparumo ir vilties švyturys. Iškilmėse dalyvavo ir LR pirmoji ponina Diana Nausėdienė.

2024 m. gruodžio 13–14 d. Prahoje įvyko Lietuvių bendrystės dienos – pirmasis tokio masto lietuvių bendruomenės renginių ciklas Čekijoje. Šį susibūrimą surengė Lietuvos ambasada Čekijoje, bendradarbiaudama su Čekijos lietuvių bendruomene. LR ambasada šį savaitgalį tapo lietuvių tvirtove. Prasmingas ir lietuvius vienijantis susibūrimas, kupinas šilumos, bendrystės, informatyvių diskusijų ir puikios nuotaikos, gal taps įkvėpimu ir kitoms aplinkinėms lietuvių bendruomenėms ir LR ambasadoms Vidurio Europoje. Pagrindinis šio renginio tikslas yra padėti Čekijos lietuvių bendruomenei stiprinti savo veiklą, atsinaujinti ir plėsti ryšius. Vyko strateginės diskusijos su Čekijos lietuvių bendruomenės aktyviausiais nariais, esamais ir buvusiais vadovais, garbės konsulais bei svečiais iš Šveicarijos ir Vokietijos bendruomenių. Renginyje dalyvavo Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė D. Henke, Kultūros komisijos pirmininkė Jūratė Caspersen, URM Globalios

Lietuvos departamento direktorė Lina Žukauskaitė ir Lietuvos institucijų veiklos koordinavimo skyriaus vadovė Agnė Gurevičienė. Kartu su LR ambasadoriumi Čekijoje Rolandu Kačinsku ir Čekijos lietuvių bendruomenės pirmininku Tomu Krasausku vyko susitikimai su Čekijos valdžios institucijų atstovais, kurių metu dalytasi lietuvių patirtimi dirbant su diaspora.

2024 m. gruodžio 15–22 d. vyko II Azijos lietuvių sporto žaidynės Japonijoje, Tokijuje. PLB Sporto komisijos pirmininkas Laurynas Misevičius dalyvavo kasmetiniame Japonijos lietuvių šventiniame renginyje LR ambasadoje ir pristatė PLB 2025 metų iniciatyvas ir renginius. **Gruodžio 18 d.** kartu su LR ambasados Japonijoje ir bendruomenės nariais L. Misevičius dalyvavo Sumitomo istorinės atminties muziejuje Šindzuku organizuotoje specialioje parodoje, skirtoje Sibiro tremtiniais atminti, ir lietuvių kinematografinės Gintarės Valevičiūtės animacinio filmo „Purga“ peržiūroje. Vyko diskusija su lankytoais japonais, dalytasi abiejų tautų skaudžia patirtimi sovietų okupacijos laikotarpiu.

2024 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino 2024–2028 m. Seimo kadencijos LRS ir PLB komisijos sudarymą, o gruodžio 19 d. paskelbti pirmininkai. Komisijos pirmininkė iš Pasaulio lietuvių bendruomenės – Jolanta Naglė iš Latvijos (ją pavaduos PLB valdybos narė J. Caspersen iš Šveicarijos). Komisijos nariai iš PLB: JAV LB – Jonas Bružas, dr. Tomas Girnius, Artūras Žilys; Kanados LB – Antanas Šileika; Vakarų Europos LB – J. Caspersen (Šveicarija), D. Henke (Vokietija); Rytų Europos, Rusijos ir Centrinės Azijos kraštų LB – J. Naglė (Latvija); Lietuvos etninių žemių LB – Jonas Vydra (Lenkija); Pietų Amerikos kraštų LB – Cecilia Hernandez Švobas (Urugvajus); Okeanijos (Australijos, Naujosios Zelandijos) ir Rytų Azijos kraštų LB – Rasa Mauragis (Australija).

2024 m. gruodžio 17–20 d. Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė D. Henke kartu su valdybos nariais J. Caspersen, Laurynu Geriku ir PLB valdybos atstovu Lietuvoje A. Vinkumi susitikimų savaitę su išrinktais naujais LR Seimo nariais pradėjo PLB padėkos vakaru LR Seime, PLB atstovybėje. PLB valdyba šią gruodžio savaitę dalyvavo Užsienio reikalų komiteto posėdyje, kuriam pirmininkavo Užsienio reikalų komiteto (URK) pirmininkas Remigijus Motuzas ir kuriame buvo išsamiai pristatyta PLB istorija, veikla ir šių dienų Lietuvos diasporos iššūkiai. Tomis dienomis Vilniuje Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos nariai susitiko su Švietimo ir mokslo komiteto pirmininke Vaida Aleknavičiene, Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininku Giedrimu Jeglinskiu, Kultūros komiteto pirmininku Kęstučiu Vilkausku, LR Seimo pirmininku Sauliumi Skverneliu ir LR Seimo kancleriu Algirdu Stončaičiu.

Susitikimų metu buvo aptariami svarbiausi PLB strateginiai tikslai ir prioritetai: gimimu gautos pilietybės išsaugojimas, Lietuvos nacionalinis saugumas ir diasporos indėlis, pilietiškumo stiprinimas ir visokeriopi saitai su Lietuva, lituanistinis švietimas, lietuvių bendruomenės išsaugojimas gyvenant užsienyje ir jos perdavimas ateities kartoms, grįžimo į Lietuvą galimybės bei savivaldybių išskirtinė užduotis dirbant su diaspora, lietuvių užsienyje pasiekiamumas ir PLB didžiausi 2025 m. projektai bei renginiai.

2024 m. gruodžio 20 d. vakare Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje įvyko kasmetiniai „Globalios Lietuvos apdovanojimai“. Iškilmingoje ceremonijoje buvo įvertinti pasaulio lietuviai, kurie labiausiai nusipelnė šaliai filantropijos, investicijų, inovacijų, kultūros ir kitose srityse. Diasporos profesionalų tinklas „Global Lithuanian Leaders“ 2024 m. minėjo

15-ąją gimtadienį, todėl apdovanojimų renginyje buvo įvertinti ne tik pasaulio lietuviai, bet retrospektyviai įvertinta ir organizacijos veikla. Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda pasveikino apdovanojimų laureatus ir susirinkusius svečius. Jis pabrėžė, kad kiekvienas svetur gyvenantis lietuvis yra svarbus ir gali prisidėti prie Lietuvos gerovės kūrimo.

Šiais metais iš daugiau kaip 100 kandidatų komisija atrinko 26 nominantus, tarp kurių buvo ir visuomenei puikiai žinomų savo sričių lyderių, ir mažiau žinomų sričių ekspertų. Šiemet buvo įvertinta ir pagerbta 12 laureatų iš aštuonių kategorijų. Už viso gyvenimo nuopelnus buvo apdovanotas ir kunigas jėzuitas Antanas Saulaitis. Dvasininkas įvertintas už viso gyvenimo indėlį puoselėjant lietuvių – jis ilgus metus stiprino lietuvių bendruomenes Brazilijoje, JAV ir Lietuvoje.

2025 m. sausio 18–19 d. Lidso (*Leeds*) mieste vyko dviejų dienų trukmės Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės (JKLB) 75-asis metinis ataskaitinis suvažiavimas, kuris, pasak bendruomenės atstovų, dalyviams paliko neišdildomų įspūdžių ir įkvėpė naujiems darbams.

Suvažiavimo dalyviai aptarė bendruomenės ir Lietuvos aktualijas, strategines partnerystes, galimybes auginti bendruomenę, patvirtinto JKLB Etikos kodeksą. Valdybos pirmininkė Alvija Černiauskaitė pristatė 2024 m. JKLB valdybos ataskaitą. Suvažiavimo metu buvo renkamas trečdalis valdybos – visi trys nariai perrinkti naujai kadencijai, valdybos pirmininkė A. Černiauskaitė perrinkta antrai trejų metų kadencijai, taip pat išrinktas patariamasis organas – taryba.

2025 m. vasario 24 d. visame pasaulyje buvo minima Rusijos plataus masto invazijos pradžios Ukrainoje diena. Pasaulio lietuvių bendruomenė išplatino kvietimą vėl susitelkti, jungtis prie Pasaulio ukrainiečių kongreso ir gausiai eiti į paramos Ukrainai mitingus visame pasaulyje: „Tegul plevėsuoja mūsų Lietuvos trispalvės, rodykime ryžtingą paramą besiginančiai ir kraujuojančiai Ukrainai. Atkreipkime pasaulio dėmesį, kad mums rūpi laisvė ir kad už ją toliau kovosime! Mūsų aiškus, ryžtingas ir garsus balsas tarptautinėje arenoje yra labai svarbus!“

Ukrainos rėmimo mitinguose dalyvavo lietuvių bendruomenės nuo JAV, Kanados, Argentinos iki Australijos, Taivano, Japonijos, itin aktyvūs buvo Europos šalių lietuviai. Trispalvės plevėsavo Los Andžele, Vašingtone, Čikagoje, Atlantoje, Filadelfijoje, Bostone, Otavoje, Vankuveryje, Toronte, Monrealyje, Sidnėjuje, Brisbane, Taipėjuje, Briuselyje, Miunchene, Hamburge, Berne, Romoje, Florencijoje, Paduvoje, Milane, Prahoje ir kitur.

Remiantis mūsų išeivijos antisovietinės veiklos pavyzdžiais ir šiandienos Ukrainos patirtimis, diasporos vaidmuo politiniame ir informaciniame lauke yra ypač reikšmingas. Taip pat svarbus finansų telkimas, humanitarinė parama, pagalba valdant pabėgėlių srautus, užsienio visuomenių paramos užpultai šaliai telkimas – apie visa tai buvo kalbama vasario 24 d. Pasaulio lietuvių bendruomenės sušauktame pasitarime, kuriame dalyvavo bendruomenių atstovai iš įvairių pasaulio šalių, taip pat Ukrainos lietuvių bendruomenės pirmininkė Dalia Makarova. Pagrindinis susitikime iškeltas klausimas – ką toliau norime, galime ir turime visi kartu daryti praėjus trejiems metams nuo plataus masto Rusijos karo Ukrainoje pradžios? Pasitarime pabrėžta, kad Lietuva turi didelį turtą – savo žmones visame pasaulyje ir reikia toliau aktyviai dirbti siekiant išjudinti, telkti užsienio šalių visuomenių paramą Ukrainai. Taip pat bus toliau telkiama parama Ukrainos lietuviams.

2025 m. kovo 12 d. Lietuvos ambasadoje Kanberoje surengtas iškilmingas minėjimas, skirtas 35-osioms Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metinėms, kuriame dalyvavo LR užsienio reikalų viceministras Julius Pranevičius. Iškilmingos ceremonijos metu Australijos lietuvių bendruomenės pirmininkė R. Mauragis buvo apdovanota LR URM garbės ženklo „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ medaliu, įvertinant jos ilgametį darbą telkiant lietuvių bendruomenę, puoselėjant lietuvišką kultūrą ir skatinant tvirtą Lietuvos ir Australijos bendradarbiavimą.

Australijos strateginės politikos instituto (ASPI) vykdomasis direktorius Justinas Bassi buvo pagerbtas LR URM garbės ženklo „Lietuvos diplomatinės žvaigždė“ medaliu už išskirtinius nuopelnus stiprinant Lietuvos ir Australijos strateginę partnerystę, nuoseklų dėmesį Lietuvos saugumui ir aktyvų indėlį į regioninės politikos formavimą. Šventėje taip pat dalyvavo lietuvis keliautojas Aurimas Mockus, kurį neseniai išgelbėjo Australijos tarnybos iš ciklono Alfredo gniaužtų Koralų jūroje. Ambasadoje jis buvo šiltai sutiktas garbių svečių apsuptyje, dar kartą primenant apie bendruomeniškumo dvasią ir žmogaus ryžtą siekti savo tikslų, nepaisant iššūkių.

2025 m. kovo 17 d. LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkas Karolis Neimantas, pavaduotoja D. Asanavičiūtė ir komisijos narė Jurgita Šukevičienė Seime priėmė Moldovos delegaciją, kurios nariai savo šalyje dirba diasporos klausimais. Susitikimo metu aptarti Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimo klausimai, dalytasi gerąja patirtimi, diskutuota apie Lietuvos ir Moldovos bendradarbiavimo galimybes šioje srityje. Svečiai domėjosi, kaip Lietuva palaiko ryšius su savo diaspora, skatina išvykusius piliečius grįžti gyventi į Lietuvą, padeda vėl integruotis į Lietuvos gyvenimą. Apie trečdalis Moldovos, gyventojų skaičiumi labai panašios į Lietuvą, piliečių yra išvykę gyventi ir dirbti į užsienį. Įvairiose šalyse yra įsikūrusios moldavų bendruomenės, tačiau jie neturi skėtinės diasporos organizacijos, vienijančios kraštų moldavų bendruomenes ir joms atstovaujančios, kaip Lietuva turi Pasaulio lietuvių bendruomenę. Svečiai žavėjosi tokios vienijančios organizacijos jėga, Lietuvos diasporos politika, kai Parlamente jau 30 metų veikia Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija, o diasporos atstovai sprendžia iškilusias problemas kartu su parlamentariais.

2025 m. kovo 17-ąją Airija vėl nušvito žaliai: praūžė didžiausia šalies šventė – Šv. Patriko festivalis. Vienas svarbiausių ir laukiamiausių renginių – įspūdingasis Dublino paradas, suburiantis tūkstančius dalyvių ir žiūrovų. Jau 18-us metus iš eilės šiame iškilmingame renginyje dalyvauja ir Airijos lietuviai, garsindami Lietuvos vardą ir puoselėdami savo kultūrą svetur. Šiais metais lietuvių dalyvavimą parade koordinavo aktyvi bendruomenės narė Gabija Augusta Vaičekauskytė, kuri tapo naująja šios tradicijos puoselėtoja. Šventinę eisną, kurioje dalyvauja apie 2 000 žmonių, stebi milijoninė minia. Renginį transliuoja Airijos televizija, radijas, apie jį rašo interneto portalai, todėl tai yra puiki proga parodyti lietuviškas tradicijas plačiajai auditorijai. Žygiuodami parade, lietuviai ne tik išreiškia savo pasididžiavimą tautiniu identitetu, bet ir susitinka su kitomis bendruomenėmis bei taip užmezga tarpkultūrinius ryšius. Toks dalyvavimas didina lietuvių matomumą ir leidžia jaustis pasaulio bendruomenės dalimi.

Airijos televizija RTE lietuvių bendruomenę pristatė parado svečiams ir tiesioginiame eteryje žiūrovams visame pasaulyje. Tokios ypatingos akimirkos parodo, kad Airijos

lietuviai yra aktyvi ir matoma bendruomenės dalis šiame tarptautiniame renginyje. 2007 m. oficialiai prisijungus prie šio festivalio, Dublino lietuvių dalyvavimas parade tapo kasmetine tradicija.

2025 m. kovo 25–28 d. LR Seime vyko naujos kadencijos LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės (LRS ir PLB) komisijos posėdžiai. Juose buvo prisiminta komisijos istorija ir aptarti Lietuvos diasporai svarbūs klausimai: sunkumai atkuriant pilietybę, užsienyje esančio Lietuvai reikšmingo nekilnojamojo ir nematerialaus kultūros paveldo apsauga, diasporos įtraukimas į šalies gynybą, ryšių tarp diasporos ir Lietuvos regionų stiprinimas, 2025 m. vyksiančių XII pasaulio lietuvių sporto žaidynių organizavimas. Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė D. Henke džiaugėsi, kad šiemet 30-ąjį jubiliejų švenčianti komisija sulaukė daug dėmesio tiek iš valdžios atstovų, tiek iš diasporos: „Tai rodo mūsų nusiteikimą rimtam, nuosekliam darbui. Tikiuosi, ta motyvacija niekur nedings visus ketverius metus.“ LRS ir PLB komisija jau 30 metų susitinka spręsti diasporai ir Lietuvai aktualių klausimų. Šiuo unikaliu diasporos ir LR Seimo bendradarbiavimo formatu domėjosi ne vienos užsienio šalies institucijos – komisijos darbas pristatytas kitų diasporų organizacijoms bei parlamentarams iš Ukrainos, Estijos ir – visai neseniai – Moldovos. „Kitos valstybės tokių formatų neturi, tad esame geras pavyzdys kitoms diasporoms, mūsų modeli bando nukopijuoti, tariai ir ukrainiečiai, ir estai, ir moldavai“, – pabrėžė PLB pirmininkė D. Henke.

2025 m. balandžio 4–5 d. Lietuvos ambasada Airijoje kartu su Estijos ir Latvijos ambasadomis, minėdamos Baltijos šalių Nepriklausomybės atkūrimo 35-ąsias metines, Korko, antrajame pagal dydį Airijos mieste, surengė tarptautinį Baltijos šalių kino festivalį. Antrą kartą vykstančiame Korko festivalyje Lietuva pristatė režisierės Eglės Vertelytės sukurta kulinarinę komediją „Gardutė“. Festivalis sulaukė kino mėgėjų ir profesionalų iš Airijos, airių politikų bei visų trijų Baltijos šalių diasporos atstovų dėmesio.

2025 m. balandžio 5 d. Monrealyje Lietuvos ambasadorius Kanadoje Egidijus Meilūnas iškiliam Kanados lietuviui, rašytojui, žurnalistui, leidėjui, skulptoriui, visuomenės veikėjui Alainui Aloyzui Stankevičiui įteikė valstybės apdovanojimą – ordiną „Už nuopelnus Lietuvai“. Įteikdamas apdovanojimą, ambasadorius padėkojo A. A. Stankevičiui už ilgą ir veiklą garsinant Lietuvos vardą pasaulyje ir dvišalių ryšių plėtojimą.

2025 m. balandžio 24 d. LR generaliniame konsulate Niujorke vykusiame susitikime su LR Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininku G. Jeglinsku buvo aptarti svarbiausi Lietuvos gynybos politikos klausimai. Diskusiją su gausiai susirinkusia Niujorko lietuvių bendruomene vedė generalinis konsulas Dovydas Špokauskas. Daug metų gyvenęs ir dirbęs Niujorke, G. Jeglinskas neslėpė džiaugsmo sugrįžęs ten, kur prasiėjo jo profesinis kelias.

2025 m. balandžio 26 d. Toronte, Kanadoje, iškilmingai paminėtas Toronto lietuvių choro „Volungė“ 50-ties metų veiklos jubiliejus. Į minėjimą susirinkusiems choro nariams, bičiuliams ir rėmėjams Lietuvos ambasadorius E. Meilūnas perdavė LR užsienio reikalų ministro Kęstučio Budrio sveikinimą.

2025 m. balandžio 26–27 d. Bergene (Norvegijoje) vyko gyvybingi lietuvių bendruomenės renginiai, subūrę Norvegijoje veikiančių lituanistinių mokyklų, lietuviškų organizacijų ir bendruomenių atstovus. Lituanistinės mokyklos „Rytmetys“ vaikai ir mokytojai

dalyvavo Bergeno maratone. Po sporto iššūkių vyko diskusija, kurią organizavo Vestlando lietuvių bendrija „Vytis“. Joje dalyvavo LR užsienio reikalų ministerijos konsultacijų centro „Grįžtu LT“ vadovas Tadas Kubilius, Lietuvos kariuomenės atstovai, Lietuvos ambasadorius Norvegijoje Jonas Mažeika, Pasaulio lietuvių rinkimų apygardoje išrinkta Seimo narė D. Asanavičiūtė. Diskusijose daug dėmesio skirta aktualiems klausimams: pilietybės išsaugojimui, grįžimo į Lietuvą galimybėms, privalomosios pradinės karo tarnybos aspektams. Kitą dieną išeivijos lietuviai ir jų šeimos rinkosi į Bergeno lituanistinės mokyklos suorganizuotą nuotaikingą velykinį spektaklį, kurio režisierė – mokyklos vadovė Justė Tamašauskienė. Taip pat vyko susitikimas su Bergene veikiančių lietuviškų organizacijų vadovais, aptarti lietuviškos veiklos stiprinimo planai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir institucijų prie LR Vyriausybės santykių su lietuvių išeivija apžvalga

2024 m. lapkričio 5 d. vykusiame Tarpinstitucinės Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimo darbo grupės posėdyje apžvelgta ketverių metų veikla diasporos politikos srityje ir ateinančio laikotarpio prioritetai. Darbo grupės pirmininkas užsienio reikalų viceministras E. Meilūnas pabrėžė didėjančią valstybės dėmesį diasporai ir teigiamus pokyčius Lietuvos diasporos politikos srityje.

2024 m. lapkričio 12 d. Vilniuje vykusiame Lietuvos savivaldybių asociacijos ir Užsienio reikalų ministerijos organizuotame susitikime valstybės ir savivaldos institucijų bei diasporos organizacijų atstovai tarėsi, kaip padėti grįžtantiems tautiečiams integruotis į vietos bendruomenes, spręsti kylančius iššūkius, kurti verslus. Renginyje aptartos iniciatyvos, skatinančios užsienio lietuvius įgyvendinti verslo idėjas Lietuvoje, pasidalyti tarptautine patirtimi ir kurti smulkųjį bei vidutinį verslą regionuose. Diskusijoje dalyvavę savivaldybių ir Lietuvos savivaldybių asociacijos, Užsienio reikalų ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Užimtumo tarnybos, Lietuvos darbdavių asociacijos, viešosios įstaigos „Global Lithuanian Leaders“ atstovai pasidalijo gerąja patirtimi ir kylančiais iššūkiais skatinant pasaulio lietuvių grįžimą, tarėsi dėl bendrų veiksmų pritraukiant diasporos atstovus į Lietuvos darbo rinką. Susitikimo metu daug dėmesio skirta grįžusių vaikų ir jaunimo integracijai – vasaros stovykloms Lietuvos savivaldybėse, priėmimui į ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo lavinimo įstaigas, lituanistinio švietimo skatinimui. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Pasaulio lietuvių bendruomenės, Lituanistinių mokyklų asociacijos, Vilniaus lietuvių namų ir savivaldybių atstovai aptarė galimybes ir priemones, kaip grįžtantiems vaikams padėti sklandžiai integruotis į bendruomenes, stiprinti diasporos jaunimo ryšį su Lietuva ir jos regionais. Skatinimas grįžti į Lietuvą – viena svarbiausių Lietuvos diasporos politikos strateginių krypčių. Užsienio reikalų ministerija koordinuoja valstybės institucijų ir savivaldybių veiksmus, skirtus skatinti grįžti į Lietuvą ir sudaryti palankias sąlygas reintegracijai.

2024 m. lapkričio 16 d. JAV Los Andželo Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla pažymėjo ilgametės, 75-erių metų, veiklos sukaktį. Mokykla nepertraukiamai veikia nuo 1949 m., kai lituanistinio švietimo misiją įgyvendinti pradėjo prelatas Jonas Kučingis. Los Andželo

Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla – ilgiausiai be pertraukų veikianti lituanistinė mokykla JAV. Per septynis dešimtmečius ji tapo reikšmingu lietuviybės centru, ugdančiu patriotišką lietuvių kalbos ir kultūros puoselėtojų kartas. Laikinais einantis LR užsienio reikalų ministro pareigas G. Landsbergis raštu pasveikino svarbią sukaktį mininčią mokyklos bendruomenę ir pabrėžė, kad „šiandieniniame pasaulyje, kupiname sudėtingų geopolitinių iššūkių, pilietiško ir patriotiško ugdymas yra ypač svarbus. Ukrainos kova už viso demokratinio pasaulio laisvę primena, kaip svarbu puoselėti vienybę, solidarumą ir meilę laisvei.“ Per savo veiklos dešimtmečius mokykla užaugino stiprių diasporos lyderių kartas. Nuo 1987 m. vadovaujanti direktorė Marytė Newsom kartu su mokytojais, tėvais ir savanoriais prisidėjo prie to, kad mokykla taptų antraisiais namais šimtams Los Andžele ir apylinkėse gyvenančių lietuvių šeimų ir jų vaikų. Sveikinime mokyklos bendruomenei G. Landsbergis pabrėžė, kad mokiniams „lituanistinės mokyklos suteiktos žinios tiesia kelią į Lietuvą – studijuoti, stažuotis, grįžti ir kurti joje savo ateitį“. Los Andželo Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje šiuo metu mokosi 110 mokinių, dirba 24 mokytojai ir jų pagalbininkai. Mokiniai dalyvauja tarptautiniuose renginiuose, programose, šokių ir dainų šventėse.

2024 m. gruodžio 5 d. Baku mieste esančiame knygyne „Ali & Nino“ pristatytas lietuvių literatūros klasiko Balio Sruogos memuarinio romano „Dievų miškas“ vertimas į azerbaidžaniečių kalbą. Šios knygos sutiktuvės – išskirtinis įvykis lietuvių ir azerbaidžaniečių kultūros ryšių istorijoje. B. Sruogos „Dievų miško“ vertėjas į azerbaidžaniečių kalbą, literatūrologas, publicistas, Lietuvos rašytojų sąjungos ir Lietuvos literatūros vertėjų sąjungos narys, Lietuvos azerbaidžaniečių draugijos pirmininkas Mahiras Gamzajevs į renginį susirinkusiems Azerbaidžano lietuviams ir Lietuvos bičiuliams pasakojo, kodėl pasirinko versti būtent šį romaną, bei apie romano literatūrinę, istorinę ir politinę reikšmę, paraleles su šiandiena, apie kūrinio vertimo ypatumus ir iššūkius. Renginio svečius pasveikinęs paskirtasis Lietuvos ambasadorius Azerbaidžane Kęstutis Vaškelevičius dėkojo vertėjui, publicistui M. Gamzajevui, kad jis savo darbu ir kūryba artina dvi tautas, stiprina šalių kultūros ryšius ir didina vieni kitų pažinimą. Anot ambasadoriaus, B. Sruogos romanas primena skaudžias istorijos pamokas – tragedijas, kurios ištinka žmoniją dėl totalitarinių ideologijų ir režimų įsigalėjimo. Todėl būtina puoselėti istorinę atmintį, siekiant nepamiršti totalitarinių režimų nusikaltimų. LR ambasada Azerbaidžane 2025 m. planuoja surengti daugiau B. Sruogos „Dievų miško“ vertimo į azerbaidžaniečių kalbą pristatymų įvairiai Azerbaidžano auditorijai kartu su diskusijomis aktualiais dvišalio bendradarbiavimo literatūros, meno, istorijos srityse klausimais.

2024 m. gruodžio 5 d. generalinė konsulė Sandra Brikaitė lankėsi Vašingtono universitete, kurio Skandinavijos studijų departamente nuo 1994 m. mokoma lietuvių kalbos, kultūros ir literatūros. Ji susitiko su prof. Gunčiu Šmidchensu, kuris vadovauja vienintelei Šiaurės Amerikoje universitetinei mokymų programai, apimančiai visų trijų Baltijos šalių kalbų ir kultūrų dėstymą. S. Brikaitė taip pat susitiko su lietuvių kalbos studentais, apsilonkė Vašingtono universiteto bibliotekoje ir apžiūrėjo lietuviškų knygų kolekciją bei padovanojo lietuviškų knygų. Susitikusi su Humanitarinių mokslų fakulteto dekanu Brianu Reedu, S. Brikaitė padėkojo už lietuvių kalbos ir kultūros studijų programos išlaikymą ir aptarė galimybes organizuoti Vašingtono universiteto ir Lietuvos aukštojo mokslo įstaigų

jungtines studijų programas, mokslininkų, dėstytojų ir studentų mainus, lektorių iš Lietuvos paskaitas ir kultūros renginius universitete. Vizito metu daug dėmesio skirta ir lietuvių diasporai. Susitikimuose su lietuviais diskutuota apie bendrus projektus ir galimybes diasporai padedant stiprinti Lietuvos ir Vašingtono valstijos ekonominius ir kultūros ryšius. Tomis pačiomis dienomis Siatle vyko ir Lietuvos generalinio konsulato Los Andžele suorganizuota konsulinė misija.

2024 m. gruodžio 13 d. Užsienio reikalų ministerijoje įvyko šventinis susitikimas su į Lietuvą sugrįžusiais tautiečiais. Renginio dalyviai dalijosi patirtimi ir diskutavo, kaip dar labiau palengvinti grįžimo ir integracijos procesus tiems, kurie jau sugrįžo į Lietuvą, ir tiems, kurie dar tik svarsto apie tokią galimybę. Taip pat buvo kalbama apie sugrįžusiųjų bendruomenės stiprinimą. Susitikime dalyvavo Pasaulio lietuvių apygardoje išrinkta LR Seimo narė D. Asanavičiūtė, Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento vadovai, Užimtumo tarnybos prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovai. Jie pasidalijo vertingomis su grįžimu į Lietuvą susijusiomis žiniomis ir patarimais. Grįžimo į Lietuvą skyriaus vedėjas T. Kubilius pasidžiaugė, kad dar tik metus veikiantis konsultacijų centras „Grįžtu LT“ jau suteikė apie 2 000 konsultacijų tiems, kurie grįžta į Lietuvą arba planuoja atvykti. Jis taip pat pakvietė renginio dalyvius aktyviai puoselėti bendruomeniškumo idėjas, dalytis savo patirtimi su grįžusiaisiais į Lietuvą bei apie grįžimą ar atvykimą svarstančiais diasporos atstovais.

2024 m. gruodžio 20 d. užsienio reikalų viceministras J. Pranevičius susitiko su JAV lietuvių bendruomenės tarybos pirmininku Arvydu Urbonavičiumi ir valdybos vykdomąja vicepirmininke Raminta Urbonavičiumi. Susitikimo metu viceministras padėkojo JAV lietuvių bendruomenei už susitelkimą per Rusijos karą prieš Ukrainą. „Dėkoju už jūsų drąsiai reikiamą pilietinę poziciją bei paramą Ukrainai ir jos žmonėms. Ją turime išlaikyti ir stiprinti, ji būtina kovojančiai Ukrainai, jos europiniams bei euroatlantiniams siekiams ir atstatymui“, – sakė viceministras. J. Pranevičius pabrėžė svarų bendruomenės indėlį puoselėjant lietuviybę, JAV pristatant Lietuvos kultūrą ir istoriją bei stiprinant dvišalius ekonominius ryšius. Viceministras pažymėjo, kad XIX Vyrųausybės programoje daug dėmesio skiriama diasporai aktualiams klausimams. Vienu svarbiausių diasporos politikos prioritetų išlieka lituanistinio ugdymo plėtra užsienyje. Susitikime taip pat aptartos galimybės stiprinti lietuvių kilmės jaunimo ryšius su Lietuva ir skatinti juos sugrįžti į Tėvynę.

Viceministras pristatė patvirtintas Lietuvos ir JAV strateginių santykių gaires bei joms įgyvendinti skirtą veiksmų planą. Jis pabrėžė, kad JAV lietuvių bendruomenė, sukaupusi reikšmingą patirtį ir turinti plačius ryšius, yra svarbus partneris siekiant strateginių tikslų įgyvendinimo visose bendradarbiavimo srityse.

2025 m. sausio 26–29 d. Lietuvos generalinė konsulė S. Brikaitė ir konsulato ekonominė komanda apsilankė San Fransiske bei įlankos regione ir ten susitiko su JAV pareigūnais bei lietuvių diasporos atstovais, dalyvavo parodoje „Photonics West 2025“ ir kituose ekonominiuose susitikimuose, siekdami stiprinti dvišalius ryšius ir plėtoti partnerystes technologijų ir inovacijų srityse. Susitikime su JAV valstybės departamento Užsienio misijų biuro San Fransiske regiono vadovu Johnu Choi ir jo pavaduotoju Davidu DiDomizio aptarti aktualūs bendradarbiavimo klausimai, įskaitant lietuvių diasporos veiklą regione. Pasidžiaugta lituanistine mokykla ir kitomis lietuvių diasporos iniciatyvomis.

Ypatingu vizito regione akcentu tapo susitikimai su lietuvių bendruomenės atstovais. Vienas jų – apsilankymas „Moraga Art Gallery“, kurio metu su menininkėmis Danguole Rita Kuolas ir Dalia Alekna aptartos galimybės organizuoti lietuvių menininkų parodas Kalifornijoje. Vizito San Fransiske metu daug dėmesio skirta ekonominio bendradarbiavimo stiprinimui ir naujų partnerysčių plėtrai, ypač fotonikos, gynybos ir kosmoso inovacijų srityje. Parodoje „Photonics West 2025“ San Fransiske Lietuva pademonstravo lyderystę fotonikos, optikos ir lazerių technologijų srityje. Renginyje dalyvavo daugiau nei 20 Lietuvos įmonių, Lietuvos nacionalinis standas sulaukė didelio susidomėjimo. Parodoje taip pat įvyko tinklaveikos sesija, sujungusi Lietuvos ir JAV verslo bendruomenes.

Generalinis konsulas Los Andžele Lietuvos lazerių įmonėms suorganizavo ir apsilankymą JAV gynybos departamento organizacijoje „Defense Innovation Unit“ ir NASA Ames tyrimų centre Silicio slėnyje, kurio metu aptartos bendradarbiavimo galimybės gynybos inovacijų ir kosmoso tyrimų srityse bei galimos partnerystės su Lietuvos optikos ir fotonikos gamintojais. Konsulato komanda taip pat apsilankė JAV kompanijoje „Saildrone“, apžiūrėjo joje gaminamus jūrų dronus ir aptarė bendradarbiavimo su Lietuva galimybes. „Saildrone“ atstovai pakviesti dalyvauti „Baltic Miltech Summit 2025“ Vilniuje.

2025 m. vasario 3 d. Ministras Pirmininkas Gintautas Paluckas ir Vyriausybės vadovo vyriausiasis patarėjas tarptautinių santykių klausimais Kęstutis Kudzmanas susitiko su Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) valdybos nariais. Susitikime aptarti svarbiausi lietuvių diasporai ir Lietuvai klausimai, XIX Vyriausybės diasporos politikos prioritetai ir PLB lūkesčiai.

„Vyriausybė pasirengusi skirti didesnę ir įvairiapusiškesnę nei iki šiol dėmesį ryšiams su diaspora, nes po pasaulį plačiai pasklidusios, saitus su Lietuva branginančios lietuvių bendruomenės savo pasiekimais, aktyvumu ir ryšiais yra ir Lietuvos vardo garsintojai, ir mūsų „minkštoji galia“, ir talentai bei profesionalai, kurių sugrįžimas visuomet laukiamas“, – sakė Ministras Pirmininkas G. Paluckas. Susitikime aptarta valstybės parama diasporos organizacijų veikloms, lituanistiniam ir kultūriniam švietimui, akcentuotas dėmesys jų turinio kokybei. Taip pat aptartas Pasaulio lietuvių bendruomenės vaidmuo stiprinant Lietuvos saugumą ir atsparumą dabartiniame geopolitiniame kontekste, efektyviausi bendradarbiavimo tarp valstybės institucijų ir PLB formatai, išnaudotinas potencialas stiprinant diasporos ir Lietuvos regionų ryšį. Susitikime pažymėta, kad Vyriausybė mato PLB kaip svarbią partnerę ir tarpininkę ryšiams su išeivija.

2025 m. vasario 11 d. užsienio reikalų ministras K. Budrys Helsinkio koncertų rūmuose atidarė Lietuvos nepriklausomybės dienos ir Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių minėjimo renginį, kuriame grojo Čiurlionio kvartetas, maestro Petras Geniušas, vaizdo projekcijas demonstravo Domas Verikas. „Didelė garbė šį vakarą Helsinkyje kartu su draugais suomiais švęsti mano Tėvynei Lietuvai labai svarbias progas – Vasario 16-ąją, kai prieš 107 metus paskelbėme nepriklausomybę, ir Kovo 11-ąją, kai prieš 35 metus ją atkūrėme, išsilaisvinę iš sovietų okupacijos. Šios dienos yra daugiau nei jubiliejai – jos simbolizuoja mūsų atsparumą, vienybę ir nepalaužiamą ryžtą gyventi kaip laisva, nepriklausoma, demokratiška ir moderni tauta“, – susirinkusiems svečiams sakė ministras K. Budrys. Jis pabrėžė, kad, minėdami šias progas, prisimename: laisvė yra ir dovana, ir atsakomybė. „Dabar, kai mūsų broliai ir seserys Ukrainoje susiduria su žiauriu ir

neišprovokuotu karu, nukreiptu prieš jų suverenumą ir nepriklausomybę, mūsų istorijos pamokos yra labai svarbios. Jų drąsus pasipriešinimas Rusijos agresijai primena mums tas pačias vertybes, už kurias kovojome, – laisvę, orumą ir teisę patiems spręsti savo likimą“, – sakė K. Budrys.

Renginio metu K. Budrys už ilgametį Suomijos ir Lietuvos bendradarbiavimą Lietuvos diplomatinės žvaigždės apdovanojo Suomijos Kristijono Donelaičio Lietuvos bičiulių draugiją, kuri šiais metais švenčia 35-metį.

2025 m. vasario 12 d. Čekijoje, Moravijos regiono mieste Zlyne (*Zlín*), iškilmingai atidarytas Lietuvos garbės konsulas, kuriam vadovauja garbės konsulė Inesa Ašmantaitė. Tai – antrasis Lietuvos garbės konsulas Čekijoje ir vienintelis užsienio valstybės garbės konsulas Zlyno regione. „Tvirti dvišaliai santykiai reikalauja nuolatinio bendradarbiavimo ne tik tarp sostinių, bet ir tarp regionų. Todėl toks svarbus garbės konsulatų vaidmuo tiesiant tiltus tarp mūsų bendruomenių ir valstybių“, – atidarymo renginyje sakė Lietuvos ambasadorius Čekijoje R. Kačinskas. Jis pabrėžė, kad nutiesti dvišaliai tiltai užtikrina, jog Lietuva ir Čekija išliks kartu tiek geraisiais, tiek iššūkių kupiniais laikais. Naująją garbės konsulę pasveikino Zlyno apskrities gubernatorius ir Čekijos Respublikos apskričių asociacijos pirmininkas Radimas Holišas. Jis pasidžiaugė puikiais Čekijos ir Lietuvos dvišaliais santykiais ir nauja galimybe juos plėtoti būtent Zlyno mieste. Gubernatorius su Lietuvos ambasadoriumi aptarė sėkmingo bendradarbiavimo Zlyne pavyzdžius ir ateities projektų perspektyvas. „Mūsų garbės konsulato veikla remsis trimis svarbiausiais principais – užtikrinti sklandų bendradarbiavimą tarp bendruomenių, suteikti naujų galimybių verslo ir investiciniams projektams bei skatinti kultūrinius mainus“, – sakė garbės konsulė I. Ašmantaitė.

2025 m. vasario 27 – kovo 2 d. vykusioje jubiliejinėje, 25-ojoje, tarptautinėje Vilniaus knygų mugėje Užsienio reikalų ministerijos konsultacijų centras „Grįžtu LT“ supažindino lankytojus su galimybėmis grįžti į Lietuvą, konsultacijų centro veikla ir kvietė mugės svečius užsienyje gyvenantiems artimiesiems ir draugams išsiųsti atvirlaiškį, kviečiantį sugrįžti į Lietuvą. „Lietuva laukia grįžtančiųjų ir siekia, kad jų grįžimas būtų kuo sklandesnis. Esame pasirengę atsakyti į grįžtantiems ar grįžimą planuojantiems tautiečiams rūpimus klausimus, padėti sprendžiant (re)integracijos rūpesčius. Nuoširdžiai kviečiame tautiečius grįžti – būti ten, kur širdis“, – sakė Knygų mugėje apsilankęs užsienio reikalų viceministras J. Pranevičius. Visomis Knygų mugės dienomis „Grįžtu LT“ stendas sulaukė didelio lankytojų susidomėjimo: mugės svečiai teiravosi apie centro paslaugas, domėjosi grįžimo į Lietuvą tendencijomis, dalijosi savo ir artimųjų grįžimo į Lietuvą istorijomis. Mugės lankytojai taip pat aktyviai rašė atvirlaiškius užsienyje gyvenantiems artimiesiems, kviesdami juos sugrįžti namo. Akcijos partneris „Lietuvos paštas“ užtikrino nemokamą šių atvirlaiškių siuntimą adresatams visame pasaulyje.

2025 m. kovo 11 d. vizito Londone metu, minint Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną, užsienio reikalų ministras K. Budrys susitiko su Jungtinės Karalystės (JK) lietuvių bendruomenių, organizacijų ir lituanistinių mokyklų vadovais, pasveikino juos Kovo 11-osios proga ir pabrėžė ypač svarbų užsienio lietuvių vaidmenį stiprinant valstybės saugumą ir kuriant gerojoje. „Šiandien švenčiame 35-erius metus, kai turime savo stebuklą – sėkmingą atkurtos valstybės istoriją. Lietuvą ne tik išsaugojome, bet padarėme

pavyzdžiu kitiems, norintiems turėti klestinčią, europietišką, demokratišką valstybę“, – kalbėjo ministras. Lietuvos diplomatinės vadovas susitikimo metu džiaugėsi JK bei visame pasaulyje gyvenančios lietuvių diasporos aktyvumu remiant Ukrainą ir akcentavo, kad šios pastangos prisideda ne tik prie pačios Ukrainos, bet ir prie Lietuvos bei visos Europos saugumo didinimo. „Jūs padarėte labai daug – rašėte laiškus parlamentarams ir vyriausybėms, rengėte ir dalyvavote demonstracijose, organizavote ir rinkote pačią įvairiausią paramą. Šios pagalbos Ukrainai reikia – kiekviena surinkta paramos siunta padeda gintis, kiekvienas laiškas politiniams lyderiams primena, kokia svarbi yra Ukrainos kova Europos ir pasaulio saugumui bei ateičiai“, – teigė ministras. K. Budrys diskusijoje su JK lietuvių bendruomenėmis taip pat aptarė lituanistinio švietimo, Lietuvos ir užsienio politikos aktualijas.

2025 m. kovo 11 d. Užsienio reikalų ministerijos atstovai Kaune kartu su iš Venesuelos perkeltais lietuvių kilmės asmenimis ir jų šeimos nariais šventė Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 35-ąją sukaktį. Susitikimo metu ministerijos atstovai atsakė į rūpimus klausimus, o naujus namus Kaune radę tautiečiai dalijosi savo patirtimi, džiaugsmais ir rūpesčiais. „Mūsų tikslas – užtikrinti, kad visi ketinantys grįžti iš užsienio tautiečiai gautų reikalingą informaciją, o grįžę jaustųsi saugūs ir galėtų prisidėti prie šalies gerovės“, – teigė Užsienio reikalų ministerijos Grįžimo į Lietuvą skyriaus vedėjas T. Kubilius.

Lietuvos diplomatinėmis pastangomis iš politinės ir ekonominės krizės krečiamos Venesuelos į Lietuvą persikėlė iš viso 136 lietuvių kilmės asmenys ir jų šeimų nariai. LR ambasada Ispanijoje organizavo kiekvieno perkeliama asmens kelionę iš Venesuelos iki Vilniaus. Šeimų integraciją Lietuvoje užtikrina Priėmimo ir integracijos agentūra, glaudžiai bendradarbiaudama su Lietuvos savivaldybių socialinės paramos skyriais, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir kitų kompetentingų institucijų atstovais. Jie grįžo į Lietuvą pagal 2019 m. priimtą Lietuvos Respublikos asmenų perkėlimo į Lietuvos Respubliką įstatymą, skirtą asmenims, turintiems teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, ir jų šeimos nariams persikelti iš humanitarinės krizės ištiktos užsienio valstybės ar jos dalies nuolat gyventi į Lietuvą. Nors teko įveikti nemažai kultūrų skirtumų, mokytis kalbos, tvarkyti dokumentus, rasti darbą ir įsikurti naujuose namuose, optimistišką požiūrį į ateitį iš Venesuelos parsivežę lietuviai ir jų šeimos yra dėkingi už galimybę pradėti naują gyvenimą Lietuvoje. Asmenų perkėlimo į Lietuvą įstatymas nuo 2019 m. užtikrina lietuvių kilmės asmenims ir jų šeimos nariams galimybę po visų patirtų sunkumų atvykti į Lietuvą ir pradėti čia gyventi, gauti pagalbą integruojantis į Lietuvos visuomenę.

2025 m. kovo 14 d. užsienio reikalų viceministras Sigitas Mitkus susitiko su Airijos valstybės ministre prekybos skatinimui, dirbtiniam intelektui ir skaitmeninei transformacijai Niamh Smyth ir aptarė Lietuvos ir Airijos dvišalį politinį ir ekonominį bendradarbiavimą, pasiruošimą pirmininkauti Europos Sąjungos Tarybai, dirbtinio intelekto plėtros ir skaitmeninės darbotvarkės klausimus. Pasak S. Mitkaus, Airija – svarbi ir patikima mūsų partnerė, su kuria ekonominiai Lietuvos ryšiai vis stiprėja. Viceministro teigimu, Lietuva mato didelį potencialą bendradarbiauti su Airija dirbtinio intelekto, kibernetinio saugumo, atvirų duomenų ir skaitmeninių inovacijų srityse. „Su Airija Lietuvą sieja ne tik bendras grėsmių suvokimas ir gausi Airijoje gyvenanti lietuvių diaspora, tačiau ir kasmet

augantys ekonominiai ryšiai. Vertiname vis stiprėjančius politinius ir kultūrinius santykius tarp mūsų šalių bei džiaugiamės jau matomais mūsų bendradarbiavimo inovatyviose ekonomikos srityse rezultatais“, – sakė S. Mitkus. Viceministras su Airijos kolege taip pat aptarė Airijoje gyvenančios lietuvių diasporos klausimus, pasveikino ministrę ir visus airius su artėjančia nacionaline švente – Šv. Patriko diena.

2025 m. kovo 21–23 d. Užsienio reikalų ministerijos konsultacijų centro „Grįžtu LT“ komanda lankėsi Jungtinėje Karalystėje, kurioje vietos lietuviams pristatė grįžimo į Lietuvą privalumus, supažindino su Lietuvos diasporos politika, strateginiais tikslais, įvairiomis iniciatyvomis ir bendradarbiavimo galimybėmis.

2025 m. kovo 21 d. Lietuvos ambasadoje Londone surengtose įgūdžių ir karjeros planavimo dirbtuvėse „Bendras vardiklis – Lietuva: karjeros planavimo dirbtuvės“ dalyviai susipažino su įsidarbinimo, verslo kūrimo ir profesinio tobulėjimo Lietuvoje galimybėmis, kurias pristatė Užsienio reikalų ministerijos Grįžimo į Lietuvą skyriaus, Užimtumo tarnybos iniciatyvos „Gal į Lietuvą?“ ir programos „Kurk Lietuvai“ atstovai. Susirinkusieji aktyviai domėjosi galimybe sugrįžti į Lietuvą ir pritaikyti Jungtinėje Karalystėje įgytas žinias ir patirtį. „Grįžtantys iš Jungtinės Karalystės lietuviai atsiveža vertingos patirties, profesinių įgūdžių ir verslo idėjų, kurios praturtina Lietuvos darbo rinką ir ekonomiką. Mūsų tikslas – užtikrinti, kad kiekvienas norintis grįžti gautų visą reikiamą informaciją ir pagalbą“, – sakė Užsienio reikalų ministerijos Grįžimo į Lietuvą skyriaus vedėjas T. Kubilius, pabrėždamas, kad dauguma grįžtančiųjų į Lietuvą yra iš Jungtinės Karalystės.

Vizito Jungtinėje Karalystėje metu „Grįžtu LT“ komanda taip pat nuvyko į Lidsą, kuriame susitiko su vietos lietuvių bendruomene ir apsilankė Lidso lituanistinėje mokykloje „Saulutė“. Susitikimuose su bendruomene, mokyklos mokiniais ir mokytojais daug dėmesio skirta jaunosios kartos galimybėms sugrįžti į Lietuvą, integracijai Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose, aukštojo mokslo ir karjeros perspektyvoms. Tęsdami vizitą Jungtinėje Karalystėje, kovo 23 d. „Grįžtu LT“ komandos atstovai dalyvavo tradicinėje Lidso Kaziuoko mugėje, bendravo su vietos lietuviais ir atsakė į jų klausimus apie grįžimą į Lietuvą, kartu su Užimtumo tarnybos darbuotojais konsultavo įvairiais su (re)integracija Lietuvoje susijusiais klausimais.

2025 m. kovo 25 d. užsienio reikalų viceministras J. Pranevičius pasveikino naujos sudėties Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisiją, susirinkusią į pirmąjį posėdį.

Lietuvos Respublikos Prezidentas ir išeivija

2024 m. lapkričio 6 d. pirmoji ponia D. Nausėdienė Paryžiuje apsilankė Šv. Genovaitės bibliotekos Šiaurės šalių padalinyje, kuriame Prancūzijos lietuvių bendruomenės iniciatyva atidarytas lietuviškų vaikų knygų skyrius. Susitikime su bendruomenės atstovais pirmoji ponia pabrėžė, kad šiuo metu vykstantis Lietuvos sezonas Prancūzijoje yra ypatinga proga mūsų šalims ir tautoms dar geriau pažinti viena kitą. Pasak D. Nausėdienės, būtent kalba, literatūra yra gražiausias ir tuo pat metu tiesiausias kelias šio pažinimo džiaugsmo, praturtinančio mūsų gyvenimus, link. „Nepaprastai džiugu būti tarp žmonių, kurie

supranta skaitymo džiaugsmą, malonumą ir svarbą mūsų visuomenės narių, ypač mažųjų, brandai. Ankstyvosios kultūrinės – o skaitymo ypač – patirtys yra viena esminių vaiko ar jaunuolio plačiojo pasaulio pažinimo prielaidų. Būtent santykis su knyga – kuri kiekviena taip pat yra atskiras pasaulis – leidžia atrasti savąsias mintis, jomis dalintis, ugdytis jautrumą, supratingumą, atjautą ir smalsumą“, – sakė D. Nausėdienė. Šv. Genovaitės biblioteka – viena didžiausių Paryžiaus viešųjų bibliotekų, gausiai lankoma akademinės bendruomenės; joje saugoma daugiau nei 2 mln. leidinių.

2024 m. lapkričio 27 d. LR Prezidentas G. Nausėda pasveikino aktyvią išeivijos lietuvių, ilgametę Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovę Seime Vidą Bandis 90-ojo jubiliejaus proga. Šalies vadovas savo sveikinime pabrėžė reikšmingą V. Bandis indėlį į lietuviybės puoselėjimą, išeivijos organizacijų stiprinimą, Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje. „V. Bandis yra pavyzdys, kaip išeivijos lietuviai sugrįžę į Lietuvą gali prisidėti prie gerovės kūrimo, mūsų kultūros ir kalbos sklaidos, puoselėti ryšius tarp išeivijos ir Lietuvoje gyvenančių lietuvių. Dėkoju ir linkiu ilgiausių metų“, – rašoma Prezidento sveikinime.

2024 m. gruodžio 4 d. pirmoji ponia D. Nausėdienė Prezidentūroje susitiko su Lietuvoje viešinčiais Airijos lituanistinės mokyklos „Lietuvos vaikai“ mokiniais ir mokytojomis. Šeštadieninė lituanistinė mokykla yra įsikūrusi Monachane, šiaurinėje Airijos dalyje, šiemet mokykla atšventė 17-ąją gimtadienį. Pamokos čia vyksta šeštadieniais, mokiniai taip pat turi galimybę po pamokų mokytis dainuoti, lankyti menų būrelį. Šiais mokslo metais mokykloje mokosi apie 70 mokinių nuo 4 iki 16 metų amžiaus, dirba 12 darbuotojų. Daugumą pamokų sudaro lietuvių kalbos mokymas: gramatikos pagrindai, skaitymo ir rašymo įgūdžių įtvirtinimas, teksto kūrimas, analizavimas, pasakojimo, atpasakojimo bei saviraiškos ugdymas.

Pirmoji ponia pasidžiaugė, kad Airijoje, kurioje gyvena gausi išeivių iš Lietuvos bendruomenė, mūsų tautiečiai stengiasi nepamiršti savo šaknų, kalbos ir istorijos, skiepija savo vaikams meilę gimtajam kraštui, skatindami juos lankyti lituanistines mokyklas ir neprarasti ryšio su Lietuva. „Tai rodo, jog esate ypatingos stiprybės lietuviai, savo valstybės ambasadoriai. Raginu jus skleisti lietuviybę, didžiuotis savo šalimi, nes tikrai esame matomi bei girdimi pasaulyje, tikrai turime kuo pasigirti“, – sakė D. Nausėdienė. Pirmoji ponia taip pat ragino megzti artimesnius ryšius su Lietuva įgyvendinant bendrus projektus, apsvastyti studijų ir profesinės karjeros Lietuvoje galimybes.

2024 m. gruodžio 20 d. LR Prezidentas G. Nausėda pasveikino Globalios Lietuvos apdovanojimų ceremonijos dalyvius. „Tokį vakarą kaip šis pamatome Lietuvą ryškesnėje šviesoje. Regime šalį, kuri nuolat siekia tobulėti, ieško naujų idėjų ir drąsiai žengia į pasaulį“, – sakė šalies vadovas įrašytame vaizdo sveikinime. Pasak Prezidento, daugelio Lietuvos pasiekimų nebūtų be plačiai po pasaulį pasklidusių talentų, savo sričių profesionalų, garsių kūrėjų, taip pat ištikimų Lietuvos draugų.

„Iš daugelio Jūsų žingsnių susideda mūsų šalies šuoliai pirmyn. Tad ir toliau kurkite, įkvėpkite, garsinkite Lietuvą pasaulyje!“, – sakė šalies vadovas, kreipdamasis į Globalios Lietuvos apdovanojimų nominantus ir laureatus. Prezidentas padėkojo renginio organizatoriams, Globalios Lietuvos lyderių organizacijai už iniciatyvumą ir ilgametes pastangas burti stiprią bendruomenę, kurios kūrybingumas, veržlumas ir atkaklumas augina globalią

vieną Lietuvą, taip pat visiems lietuvių diasporos nariams, palaikantiems glaudžius ryšius su Lietuva.

2025 m. sausio 16 d. pirmoji ponja D. Nausėdienė Prezidentūroje susitiko su mokslų daktare, žurnaliste, verslininke, filantrope, Kazickų šeimos fondo (KŠF) prezidente Jūrate Kazickaite. Susitikime taip pat dalyvavo J. Kazickaitės brolis, KŠF valdybos narys Michaelas Kazickas su sutuoktine Beverly, KŠF vykdomoji direktorė JAV Neila Baumilienė ir KŠF vykdomoji direktorė Lietuvoje Domantė Greifenbergerytė.

„Labai džiugu sveikinti Jus ir Jūsų šeimos atstovus Lietuvoje. Jau trečią dešimtmetį skaičiuojantis KŠF yra ne tik milžiniška parama Lietuvai, švietimui, mokslui, kultūrai, sveikatos apsaugai, socialiniams projektams. Tai kartu ir didžiulis įkvėpimas mūsų jaunimui, mūsų žmonėms, gyvenantiems Lietuvoje ir išsibarsčiusiems po kitas šalis visame pasaulyje“, – sakė D. Nausėdienė. Pirmosios ponios žodžiais, Kazickų šeima rodo pavyzdį, kiek daug galima pasiekti savo jėgomis, kaip atkaklus darbas, išsilavinimas, erudicija bei vidinė stiprybė padeda sukurti ekonominę gerovę, kuri panaudojama kilniems tikslams. D. Nausėdienė taip pat pabrėžė Kazickų šeimos demonstruojamą empatiją, šilumą ir tikrą vertybinį pagrindą.

„Esame dėkingi už reikšmingą KŠF indėlį remiant Ukrainos centro Vilniuje veiklas. Tai ypatingas solidarumo ir rūpesčio pavyzdys. Jūsų fondo parama, ypač vasaros stovykloms, suteikia ukrainiečių bei lietuvių vaikams galimybę mokytis, tobulėti ir kurti tvirtus tarpusavio ryšius“, – kalbėjo D. Nausėdienė.

Pirmoji ponja taip pat išskyrė KŠF paramą lituanistiniam švietimui užsienyje bei programai „Bring Together Lithuania“, kuri suteikia galimybę lietuvių diasporos atžaloms atvykti į Lietuvą stažuotis įvairiose institucijose bei verslo įmonėse. „Esame labai dėkingi už Jūsų aktyvų įsitraukimą į pernai Niujorke vykusį susitikimą su Prezidentu, kurio metu buvo sutarta vystyti diasporos kapitalo pritraukimo į Lietuvos ekonomiką iniciatyvą. Sulaukiame daug pozityvių signalų ir vertinimų, jog diasporos finansinio instrumento sukūrimas yra perspektyvi kryptis. Kazickų šeimos fondo įsitraukimas ir ekspertinė pagalba čia būtų itin vertinga“, – teigė D. Nausėdienė.

2025 m. vasario 14 d. pirmoji ponja D. Nausėdienė vizito Vokietijoje metu apsilankė Miuncheno lituanistinėje mokykloje, dalyvavo diskusijoje apie šios mokyklos ir bendruomenės aktualijas ir kasdienybę, lituanistinį švietimą užsienyje. „Nepaprastai džiugu, kuomet svečioje šalyje atsiduri jaučioje ir šeimyniškoje Lietuvos salelėje. Bendrauji su žmonėmis, kurie turi savyje tą nepakartojamą archetipinį užtaisą, kuris diktuoja poreikį puoselėti lietuvių kalbą ir kultūrą. Esate didelė jėga, nuostabi šeima, labai gera būti su Jumis, taip pat ir su jaunąja karta, ieškančia individualios asmenybės raiškos“, – sakė D. Nausėdienė. Pirmoji ponja ragino prisiminti ir pasidžiaugti stipriais lietuviybės sergėtojais, kurie, karo audrų atnešti, lietuvišką mokyklą Miunchene įkūrė prieš daugiau nei 70 metų. Pasidžiaugti, kad ir šiandien mokykla yra gyva, energinga, jaunatviška bei veikli, pasitinka svečius su džiugesiu pulsuojančiu lietuvišku svetingumu. Miuncheno lituanistinė mokykla yra viena seniausių ir pastoviausiai veikiančių lituanistinių mokyklų Vokietijoje, įkurta pabėgėlių iš Lietuvos 1952 m. Mokykla veikia kaip Miuncheno lietuvių bendruomenės dalis, yra aktyviai palaikoma bendruomenės narių. Šiais mokslo metais ją lanko 71 mokinys,

savanoriauja 6 mokytojai ir jų padėjėjai, pamokos vyksta du kartus per mėnesį, šeštadieniais arba sekmadieniais.

2025 m. vasario 15 d. LR Prezidentas G. Nausėda ir pirmoji ponė D. Nausėdienė Vokietijoje apsilankė Vasario 16-osios gimnazijoje Hiutenfelde. Tai – vienintelė lietuvių bendrojo ugdymo mokykla Vokietijoje, šiemet mininti savo 75-erių metų įkūrimo jubiliejų. Ši mokykla yra įsikūrusi Renhofo pilies pastatų komplekse. „Simboliška, kad lankomės pas jus Vasario 16-osios, Lietuvos valstybės atkūrimo dienos, išvakarėse. Vienos iš svarbiausių mūsų nacionalinių švenčių dviasia yra tarsi įsišaknijusi čia, Hiutenfelde, kuriame gausu Lietuvos valstybingumą ir mūsų istorinės bei kultūrinės tapatybės tvirtumą liudijančių ženklų bei simbolių“, – sakė Prezidentas. Šalies vadovas priminė, jog sovietų okupacijos metais net ir pro geležinę uždangą Lietuvą pasiekdavo žinios apie tai, kad Hiutenfeldas – ypatinga vieta, kurioje ne tik telkiasi Vokietijoje gyvenantys lietuviai ir pulsuoja švietimo, mokslo bei kultūros židiny. Tai – vieta, kurioje okupacijos metais visuomet buvo švenčiama Vasario 16-oji ir tvirtai tikima Lietuvos nepriklausomybės tęstinumu bei atgimimu. Ši svarbi politinė žinia įvairiomis, taip pat diplomatinėmis ir kultūrinėmis priemonėmis buvo nuosekliai skleidžiama laisvajam Vakarų pasauliui. Lietuvos vadovas padėkojo gimnazijos bendruomenei už 75-erių metų lyderystę ugdant jaunųjų lietuvių patriotiškumą, stiprinant jų ryšį su Lietuva. Pasak Prezidento, lietuvių kalbos, istorijos, tradicijų mokymasis yra labai svarbus siekiant, kad jaunoji diasporos karta išlaikytų kuo glaudesnę ryšį su tėvyne, o ateityje grįžtų joje gyventi, studijuoti, siekti karjeros. Pirmoji ponė D. Nausėdienė taip pat dėkojo bendruomenei už tai, kad daugiau nei 7 dešimtmečius jie puoselėja šią istoriškai reikšmingą vietą ne tik dėl švietimo, ne tik dėl lietuvių, bet ir dėl kiekvieno vaiko, pradedančio savo pažinimo kelius būtent Vasario 16-osios gimnazijoje. „Noriu išreikšti šios mokyklos vadovams, pedagogams nuoširdžią pagarbą, kylančią iš Jūsų veiklos įvertinimo. Šiuolaikiniame globalaus pasaulio gaudesyje jūs sukuriate užuovėją tikrumui, amžinosioms vertybėms. Buriate žmones, suformuotus gimtosios kalbos, tradicijų, istorijos, apjungtos kultūrinės bei tautinės savasties“, – kalbėjo D. Nausėdienė.

2025 m. vasario 15 d. LR Prezidentas G. Nausėda kartu su pirmąja ponė D. Nausėdienė Vasario 16-osios išvakarėse Hiutenfelde susitiko su Vokietijos lietuvių bendruomene. „Džiaugiamės, kad šiandien galime susitikti su jumis Hiutenfelde – ypatingoje vietoje, kurioje net ir tamsiausiais okupacijos metais lietuviai telkėsi, tikėjo nepriklausomybės atgavimu, puoselėjo lietuviškas tradicijas, gimtąją kalbą, leido lietuvišką spaudą. Hiutenfeldas tapo laisvės simboliu, lietuvių židiniu ir Lietuvos nepriklausomybės stiprinimo erdve“, – sakė Lietuvos vadovas. Pirmoji ponė susitikime pabrėžė šio vizito reikšmę. „Susitinkame Vasario 16-osios išvakarėse Vasario 16-osios gimnazijoje – vietoje, kuri, kaip ir ši diena, simbolizuoja modernios Lietuvos atgimimą. Jūsų bendruomenė išsaugojo savo tapatybę ir mūsų protėvių istorijos didybę. Ir toliau saugokime savo laisvę, nepriklausomybę, kalbą ir kultūrą – neleiskime jų atimti jokiems destruktoriams. Dėkoju kiekvienam iš jūsų už neblėstančią meilę Lietuvai“, – sakė šalies pirmoji ponė.

Prezidentas pabrėžė Vokietijoje gyvenančių lietuvių svarbų darbą puoselėjant tautinę tapatybę ir pristatant Lietuvą Europai ir visam pasauliui. „Jūs esate lietuviškosios tapatybės ambasadoriai – puoselėdami savo šaknis, palaikydami ryšius su gimtąja šalimi, kartu pristatote Lietuvą Vokietijai, Europai ir visam pasauliui“, – pažymėjo valstybės vadovas.

Prezidentas akcentavo, kad Lietuva ir Vokietija yra strateginės partnerės, kurios turi gilių istorinių, kultūrinių ir ekonominių sąsajų, stiprinamų strategiškai svarbiais projektais.

Prezidentas išskyrė Vokietijos brigados dislokavimo Lietuvoje svarbą, pažymėdamas, kad tai – ne tik karinis veiksmas, bet ir aiškus Europos vienybės ženklas. Prezidentas taip pat pabrėžė krašto gynybos svarbą kiekvienam lietuviui, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos. Jis kvietė diasporą stiprinti Lietuvos gynybos pajėgumus bendruomeniniais mokymais, šaulių veikla, finansinės paramos telkimu ir informacijos sklaida. „Kiekvieno iš mūsų indėlis stiprinant Lietuvos saugumą yra svarbus, o diasporos vaidmuo telkiant paramą už mūsų visų laisvę kovojančiai Ukrainai bei skleidžiant tiesą apie tarptautinius saugumo iššūkius yra itin reikšmingas“, – sakė Prezidentas.

Prezidentas atkreipė dėmesį ir į strateginės Lietuvos bei Vokietijos partnerystės kultūrinį aspektą. 2026 m. Vokietijoje planuojama intensyvi Lietuvos kultūros pristatymo programa, prie kurios įgyvendinimo Prezidentas pakvietė aktyviai prisidėti diasporą.

2025 m. kovo 16 d. pirmoji ponja D. Nausėdienė pasveikino penktojo Lituanistinio ugdymo forumo dalyvius. Forumas, kuriuo siekiama atkreipti Lietuvos visuomenės ir užsienio šalyse gyvenančių tautiečių dėmesį į lituanistinio švietimo užsienio šalyse svarbą, vyksta LR ambasadoje Jungtinėje Karalystėje, Londone. Šių metų tema – „Lituanistinė mokykla: kaip ją kuriame šiandien?“

„Tai penktasis mūsų susibūrimas dėl lietuvių kalbos išsaugojimo, populiarinimo bei jos prestižo pasaulyje stiprinimo. Dėl mūsų vaikų teisės kalbėti gimtąja kalba bet kuriame pasaulio kampelyje. Dėl retos kalbinės ir ypatingos šeimų kultūrinės tapatybės puoselėjimo ne tik gimtinėje. Tai puikus laikas įsivertinti, ką nuveikėme ne tik mūsų Tėvynėje, bet ir pasaulyje dėl Lietuvos unikalumo išryškinimo“, – vaizdo kreipimėsi sakė D. Nausėdienė.

Pirmoji ponja pasidžiaugė galimybe pasveikinti ne tik forume dalyvaujančius tautiečius, bet ir besimokančius užsienyje, tyrinėjančius, dėstančius lietuvių kalbą, suvokiančius jos, kaip unikalios lingvistinės retenybės, vertę. „Labai džiaugiamės kiekviena naujai užgimusia lituanistine mokykla – juk tai lituanistikos ambasadoriai, salelės, įsiliesiančios į visos lietuviybės gaublį. Kokių priemonių turime imtis, kad kiekvienoje šalyje, kur telkiasi didesnės ar mažesnės lietuvių bendruomenės, veiktų ir lituanistinė mokykla? Juk mokykla, kaip bendruomenės ne tik telkiantis, bet ir auginantis centras, yra būtina sąlyga lietuvių išlikti ir stiprėti. Tad prašymas: šiame forume skirkime laiko rasti sprendimus, kuriuos pritaikius galėtume tikėtis lituanistinių mokyklų gausėjimo“, – kalbėjo D. Nausėdienė.

Pirmoji ponja pabrėžė, kad lietuvių kalba, apipinta įvairiais epitetais, pagiriamaisiais žodžiais, turi tapti ir moderni – dėl galimybės jos mokytis iš tinkamai parengtų ir lengvai prieinamų mokymo priemonių visiems to norintiems. Pirmoji ponja akcentavo norinti skirti didžiausią padėką lituanistiniuose forumuose gyvybinį audinį kuriančiai aktyviai Pasaulio lietuvių bendruomenės daliai, Kazickų šeimos fondui, rėmėjams, asociacijoms, organizacijoms.

2025 m. balandžio 1 d. pirmoji ponja D. Nausėdienė Lenkijoje kartu su šios šalies pirmąja ponja Agata Kornhauser-Duda lankėsi lietuviškose mokyklose Punske ir Suvalkuose. Pirmosios ponios svečiavosi Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjuje ir Suvalkų lietuviškoje pagrindinėje mokykloje. D. Nausėdienė taip pat apsilankė Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje. Lietuvos pirmoji ponja dėkojo Lenkijos pirmajai poniai, vietos

savivaldos atstovams už dėmesį ir paramą lietuviškomis mokykloms: skiriamas stipendijas, finansuojamus projektus, sporto varžybas, kitą reikalingą pagalbą, kuri leidžia puoselėti tautinį identitetą.

D. Nausėdienė pažymėjo, kad lietuviškos mokyklos Lenkijoje, kaip ir lenkiškos mokyklos Lietuvoje, yra puikus įrodymas šiuolaikiniam pasauliui, kaip galima draugiškai bendradarbiauti, puoselėjant dviejų bendrą kelių šimtmečių istoriją turinčių kaimyninių šalių santykius. „Mieli, nenuilstantys lietuviybės augintojai, puoselėtojai, lietuvių kalbos ir istorijos sergėtojai. Ką tik nuskambėjo abiejų valstybių – Lietuvos ir Lenkijos – himnai. Šis įstabus, įsimintinas momentas simbolizuoja tvirtą dviejų kaimyninių valstybių partnerystę ir solidarumą visų šiandieninių pasaulio ir ypač Europos iššūkių akivaizdoje“, – kreipdamasi į mokyklų bendruomenes sakė D. Nausėdienė.

Anot pirmosios ponios, kartu taip simbolizuojama ir mūsų valstybių bendra šimtamečių istorija. O mokiniai, mokytojai, lietuvių bendruomenės nariai yra tiesioginiai tos istorijos palikuonys ir ateities kūrėjai. „Paveldėjote kelis šimtus metų kurtos Lietuvos ir Lenkijos valstybės gražiausias tradicijas ir vertybes. Kaip kilnieji mūsų protėviai bajorai, didikai, jūs puikiai mokate dvi kalbas – lietuvių ir lenkų. Jūs turite dvi brangias Tėvynes – dvasinę bendrystę su Lietuva ir politinį solidarumą su Lenkija. Abi šias Tėvynes jungia bendra istorija, palikusi įspaudus mūsų atmintyje, kultūroje, vertybių sistemoje, įskiepijusi gilų garbės suvokimą. Saugokime ir toliau puoselėkime kartu ir tautinius unikalumus, bendradarbiavimo bei draugystės brangakmenius kaip brangiausią mūsų bendrą turtą“, – kalbėjo D. Nausėdienė.

2025 m. balandžio 18 d. LR Prezidentas G. Nausėda pareiškė užuojautą dėl garsaus visuomenės veikėjo, kunigo jėzuito A. Saulaičio mirties. „Didžiojo penktadienio rytą netekome nepaprastai šviesios asmenybės, įkvėpusios daugelį tikinčiųjų ir Lietuvą mylinčių žmonių. Tėvas Antanas Saulaitis mūsų atmintyje visada išliks ne tik kaip Dievo atjauta spinduliavęs ganytojas, bet ir aktyvus skautas, Pasaulio lietuvių bendruomenės narys, lietuviybės puoselėtojas, švietėjas, publicistas. Nieko nesmerkdamas, bet ir niekam nepataikaudamas, jis kantriai žengė pašaukimo nubrėžtu keliu, dovanodamas save ir liudydamas žmogaus dvasios stiprybę“, – sakė šalies vadovas.

Tėvo A. Saulaičio gyvenimo nuopelnai 2003 m. buvo įvertinti valstybės apdovanojimu – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino Karininko kryžiumi. Prezidentas pareiškė užuojautą tėvo A. Saulaičio artimiesiems, draugams, bendražygiams ir visai Lietuvos bei pasaulio jėzuitų bendruomenei.

Vytauto Didžiojo universitete

2024 m. gruodžio 9 d. Liūto ir Francoise Mockūnų erdvėje Vilniuje Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Pasaulio lietuvių universiteto komanda susitiko su Pietų Amerikos lietuviais iš Užsienio lietuvių studentų klubo (ULSK). Susitikime dalyvavo ULSK nariai Daina Juana Gariboldi, Viktorija Laima Gariboldi, Audra Luksas, Kovas Luksas iš Argentinos ir Alejandro Avalos Liesinskas iš Venesuelos. Studentai susipažino su jau ilgesnį laiką Lietuvoje gyvenančiu Venesuelos lietuviu Gabriel'iumi Orentu. Kalbėtasi apie šalių

kultūrų ir socialinius skirtumus, studentai turėjo galimybę papasakoti savo atvykimo ir įsikūrimo Lietuvoje istorijas. Taip pat pastarieji apžiūrėjo eksponuojamą fotografijų parodą „Venesuelos aukso amžius lietuvių akimis“, kurią sudaro Venesuelos lietuvių fotografo Gedimino Orento darbai, atlikti 6–7 dešimtmečiuose, ir panašiu laikotarpiu užfiksuotos Venesuelos lietuvių bendruomenės gyvenimo akimirkos. Apie nuotraukas plačiau papasakojo Gabriel’ius Orentas.

2025 m. vasario 21 d. L. ir F. Mockūnų erdvėje vyko pasaulio lietuvių jaunimo susitikimas-diskusija su pirmuoju Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) pirmininku kunigu A. Saulaičiu SJ. Kalbėta apie besikeičiančią jaunimo situaciją globaliame pasaulyje dabartinės geopolitinės padėties kontekste.

VDU Lietuvių išeivijos institute, Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje

2024 m. lapkričio 7 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje susirinkusiems svečiams buvo pristatytas Almos ir Valdo Adamkų labdaros ir paramos fondas. Įkurto fondo tikslas – kaupti neliečiamąjį kapitalą, iš uždirbtų lėšų remti Prezidento Valdo Adamkaus biblioteką-muziejų ir saugoti Valdo Adamkaus istorinę palikimą ir atmintį.

2024 m. lapkričio 8 d. VDU Lietuvių išeivijos institutas Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje surengė mokslinę konferenciją „Lietuvių diasporos tyrinėjimai: platėjantys akiračiai ir ateities iššūkiai“, skirtą instituto 30-mečio jubiliejui paminėti. Konferencijoje įvairių sričių tyrinėtojai pristatė diasporos kultūros istorijos, šiuolaikinės migracijos ir migracijos politikos tyrimus, atliktus per tris nepriklausomybės dešimtmečius, taip pat aptarė diasporos tyrimų metodologinius ir atminties istoriografinius klausimus.

Konferencijos atidarymo kalbą sakė ir institutą sveikino VDU rektorius prof. Juozas Augutis. Konferencijoje dalyvavo ir pranešimus skaitė lietuvių diasporos kultūros istoriją tyrinėjantys įvairių sričių mokslininkai iš VDU, Lietuvos istorijos instituto, Vilniaus universiteto, Vilniaus dailės akademijos, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto. Pirmoji konferencijos dalis buvo skirta įvairioms lietuvių diasporos problemoms aptarti: Remigijus Misiūnas pristatė savo naujausius tyrimus apie senosios emigracijos bangos (vadinamųjų grynorių) spaudą ir joje publikuotus lietuvių laiškus; Dainius Junevičius kalbėjo apie beišnykstančios Pietų Afrikos lietuvių diasporos pėdsakus, svarbius šaltinius ir galimų tyrimų perspektyvas, Žydronė Kolevinskienė, Daiva Kuzmickaitė ir Dainius Genys bandė trumpai aptarti per tris dešimtmečius Lietuvoje atliktus išeivijos literatūros ir šiuolaikinės migracijos tyrimus, Vitalija Stravinskienė pristatė Lietuvos istorijos instituto darbuotojų vykdomus lietuvių diasporos tyrimus, šiame institute saugomus išeivijos archyvus bei periodinius leidinius, o Arvydas Pakštalis atkreipė dėmesį į kai kurias Jungtinių Tautų pagalbos ir atkūrimo administracijos (UNRRA) ir Pabaltijo universitetų istoriografijos spragas. Publikos susidomėjimo sulaukė ir diskusijas kėlė Rasutės Žukienės pranešimas apie lietuvių išeivijos bandymus bendrauti su sovietine Lietuva ir Reginos Laukaitytės tyrimai apie paprastų žmonių, šeimų, giminių ryšius sovietmečiu, išeivijos finansinę paramą Lietuvos

žmonėms. Antroji konferencijos dalis buvo skirta Lietuvių išeivijos instituto istorijai: Juozas Skirius aptarė per tris dešimtmečius instituto mokslininkų atliktų tyrimų kryptis, išleistas knygas bei mokslinius darbus, Daiva Dapkutė trumpai pristatė pagrindinius instituto gyvenimo istorijos epizodus, nuolatinį kraustymąsi „nuo rūsio iki palėpės“, čia dirbusius žmones. Konferencijos pabaigoje vyko diskusija „Didieji lietuvių išeivijos tyrinėjimų iššūkiai“, kuriai vadovavo Egidijus Aleksandravičius. Diskusijoje dalyvavo Dalia Kuizinienė, Ramūnas Kondratas ir Giedrius Janauskas.

Konferencijos metu buvo atidarytos įrengtos naujos instituto saugyklos ir Broniaus Kviklio kambarys-skaitykla. Visi konferencijos dalyviai galėjo ne tik apžiūrėti per tris dešimtmečius instituto darbuotojų išleistas knygas, bet ir čia pat iš „Knygų kalno“ už simbolinę 1 euro auką išsirinkti norimą knygą.

2024 m. lapkričio 8 – gruodžio 30 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje veikė VDU Lietuvių išeivijos instituto 30-mečiui skirta paroda „Nuo rūsio iki palėpės. Lietuvių išeivijos institutui 30“. Parodoje buvo pasakojama apie instituto darbus ir jį pasiekusius įdomius išeivijos paveldo eksponatus bei jų istorijas.

2024 m. lapkričio 20 d. Vytauto Didžiojo universiteto Lietuvių išeivijos institutas ir Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejus surengė tarptautinę tarpdisciplininę mokslinę konferenciją „Egziliniai Štuthofio kalinių likimai“. Konferencija buvo skirta Antrojo pasaulinio karo metais nacių koncentracijos stovyklose atsidūrusių lietuvių kalinių patirčių analizei. Joje nagrinėtos ne tik Štuthofio, bet ir kitų nacių koncentracijos stovyklų kalinių patirtys kaip ypatingas individų ir kolektyvinės atminties reiškinys, siejant jas su diasporos ir etniškumo tyrimais. Konferencijos dėmesio centre atsidūrė buvusių kalinių ir jų artimųjų likimai Lietuvoje bei išeivijoje, trauminės patirtys ir jų atmintis.

Konferencijoje dalyvavo įvairių sričių mokslininkai, tyrinėjantys lietuvių diasporos istoriją, iš Vytauto Didžiojo universiteto, Vilniaus universiteto, Ukrainos katalikų universiteto, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, Norvegijos mokslo ir technologijos universiteto, Notr Damo (*Notre Dame*) universiteto, Štutovo Štuthofio muziejaus, *Temple* universiteto, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto ir Džordžijos Gvineto (*Georgia Gwinnett*) koledžo.

Pirmoji konferencijos dalis buvo skirta Štuthofio kalinių istorijoms aptarti. Reimeris Mölleris perskaitė pranešimą apie Štuthofio koncentracijos stovyklos evakuaciją jūrų transportu 1945 m. balandį–gegužę. Dixie Henri Le Fèvre Simonsen apžvelgė paskutinę Prano Meškausko-Germanto kelionę barža „Volfgangas“ į Noištata (*Neustadt*) ir 11 lietuvių įstrigimą Kopenhagoje. Birutė Garbaravičienė kalbėjo apie Vladislovo Telksnio likimą. Ieva Steponavičiūtė-Aleksiejūnienė analizavo Štuthofio kalinių laiškus Islandijoje. Liudas Mažylis pristatė publikacijas apie Lietuvos žydų likimą Štuthofio stovykloje. Antroji konferencijos dalis buvo skirta koncentracijos stovyklų patirčiai. Anatolii’us Babynskyi’as nagrinėjo ukrainiečių kalinių patirtis koncentracijos stovyklose. Ilona Strumickienė aptarė lietuvių politinių kalinių patirtis laisvėje. Nerijus Pipiras pristatė vokiečių okupacijos metais represuotų Katalikų Bažnyčios Lietuvoje dvasininkų ir vienuolių likimus. Gediminas Karoblis analizavo kun. Jono Juraičio pamokslus apie nacių vykdytą tautų genocidą. Trečioji konferencijos dalis buvo skirta trauminės atminties ir jos minėjimų temai. Clemensas Sedmakas analizavo atminties ir prisiminimų etiką. Łukasz Kępski’s ir Ewa Malinowska dalijosi

įžvalgomis apie šiuolaikinius edukacijos iššūkius atminties vietose, remdamiesi Štuthof muziejuje Štutove vykusių dirbtuvių „Kalinio kelias“ pavyzdžiu. Abby Lewis aptarė Julijos Pirotte fotografiją ir Holokausto tematiką. Gerda Pilipaitytė analizavo istorinės atminties perteikimą ispanų spektaklyje „Kur miškas tankėja“. Ketvirtoji konferencijos dalis buvo skirta nacių koncentracijos stovyklų istorijoms. Aurelija Mykolaitytė nagrinėjo tylos formas Stasio Ylos atsiminimuose „Žmonės ir žvėrys Dievų miške“. Neringa Markevičienė aptarė B. Sruogos memuarus. Dovilė Budrytė skaitė pranešimą apie Jono Noreikos „pomirtinį gyvenimą“ – tarptautinius ir vietinius mnemoninius konfliktus, susijusius su Generolo Vėtros atminimu. Konferencijos pabaigoje vyko diskusijos.

2024 m. lapkričio 29 d. VDU Lietuvių išeivijos institutas, Lituanistikos katedra ir Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejus surengė lietuvių išeivijos rašytojo, žurnalisto Algirdo Landsbergio (1924–2004) 100-mečio jubiliejui skirtą mokslinę konferenciją „Algirdas Landsbergis: kelionė tarp dviejų pasaulių“. Konferencijos metu analizuota ne tik A. Landsbergio kūryba (prozos, dramaturgijos, literatūros kritikos ir kiti darbai), visuomeninė ir kultūrinė veikla, bet nagrinėtos ir išeivijos kultūros lauko problemos bei kitų šios kartos atstovų rašytojų kultūrinė veikla išeivijoje.

Pirmoje konferencijos dalyje A. Mykolaitytė pristatė pranešimą apie tylos reikšmę A. Landsbergio dramaturgijoje. G. Pilipaitytė kalbėjo apie traumos naratyvą A. Landsbergio „Penkiuose stulpuose turgaus aikštėje“ ir Rafaelio Alberti'io „Karo naktyje Prado muziejuje“. Domantė Vaišvylaitė nagrinėjo ankstyvąją A. Landsbergio novelistiką – mitopoeitinę trijų novelių sąsają. Ramūnas Čičelis skaitė pranešimą apie A. Landsbergio smulkiosios prozos paradokso logiką („Muzika įžengiant į neregėtus miestus“). Antroje konferencijos dalyje Gabija Bankauskaitė nagrinėjo keletą kritiko A. Landsbergio vertinimo kriterijų. Laimutė Adomavičienė skaitė pranešimą „Algirdas Landsbergis prieš literatūros kanoną „Literatūros lankuose“. Virginijos Paplauskienės pranešimas buvo tema „Teatro ir literatūros susieti: Algirdas Landsbergis ir Birutė Pūkelevičiūtė“. Loreta Mačianskaitė analizavo, kodėl gerai, kad verčia Iščoko Mero veikėjos. Trečioje konferencijos dalyje D. Kuizininė skaitė pranešimą apie A. Landsbergio kelionę į Lietuvą. Laima Vincė pristatė A. Landsbergio „Penki stulpai turgaus aikštėje“ įvairias vertinimo perspektyvas. Vytautas Balsys aptarė A. Landsbergio dramos „Penki stulpai turgaus aikštėje“ pastatymą Kauno dramos teatre. Trečios dalies pabaigoje vyko Marjatta'os Cronvall filmo „Lietuva, laisvė, Landsbergis“ fragmento peržiūra, o po jos Paulius Landsbergis ir Teresė Landsbergienė pasidalijo atsiminimais apie A. Landsbergį. Konferencijos pabaigoje vyko diskusijos.

2024 m. gruodžio 4 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje vyko literatūros istorikės dr. G. Pilipaitytės paskaita „Lietuviai Čilėje: istorikas Julius Kakarieka, literatūrologas Paulius Stelingis ir fotografas Jack Ceitelis“. Paskaitoje priartėta prie Pietų Amerikos lietuvių, šį kartą – gana mažai aptariamų Čilės ir žymiausių Lietuvos diasporos atstovų joje. Nors garsiausias lietuvis Čilėje buvo mineralogas Ignotas Domeika, gyvenęs XIX a., vis dėlto XX a. įvykiai į šią Lotynų Amerikos šalį nubloškė dar tris Čilėje gerbiamus atvykėlius iš Lietuvos: J. Kakarieką – istoriką, tyrinėjusį senovės, viduramžių istoriją, tų laikų asmenybių politinį mąstymą, rašiusį karybos temomis; P. Stelingį – literatūrologą ir poetą, prieš mirtį savo išgyvenimus toli nuo Lietuvos galiausiai sudėjęs į poezijos knygą; žydų kilmės fotografa Jacką Ceitelį, labai žinomą Čilėje, bet retai minimą Lietuvoje.

2024 m. gruodžio 10 d. VDU Lietuvių išeivijos institutas ir Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejus surengė penktąsias Vytauto Kavolio dirbtuves pavadinimu „Kairiojo jautrumo likimas“. Šių metų Vytauto Kavolio dirbtuvės buvo skirtos nekomunistinės Lietuvos kairės intelektualiniam palikimui, kairiosios minties raidai lietuvių išeivijoje, šiandienos kairės politinei minčiai ir gebėjimui atliepti socialinį neteisingumą bei nelygybę. Renginyje mintimis dalijosi filosofas Gediminas Karoblis, istorikas Gintaras Mitrulevičius, politologas Liutauras Gudžinskas ir socialinės bei ekonominės politikos ekspertė Skirma Kondratas. Pastaroji aptarė JAV lietuvių politinius pasirinkimus, ženkliai politizuotą socialinę ir ekonominę JAV politiką, sunkiai atpažįstamas ir supanašėjusias Lietuvos politinių partijų ideologijas. Istorikas G. Mitrulevičius supažindino su plačiu socializmo, marksizmo ir komunizmo sampratų spektru, įvairiais jų pavyzdžiais istorijoje. Istorikas taip pat kalbėjo apie poreikį pažinti teorinį XIX amžiaus socializmo paveldą, būtinybę atsiriboti nuo Sovietų Sąjungos ir jos totalitarinių vadų suformuotų kairumo vizijų. Politologas L. Gudžinskas pripažino, kad „kairiojo jautrumo“ metafora – įdomi perspektyva. Jo manymu, šiuolaikinėje politikoje vis didesnę reikšmę įgyja ne teoriniai modeliai, o emocijos. Per jas galima geriau paaiškinti dabarties visuomenės augančią poliarizaciją. Jautrumas ir dėmesys žmogaus orumui savo ruožtu gali jį bent šiek tiek pristabdyti.

Filosofas G. Karoblis kairįjį jautrumą siejo su dėmesiu kito žmogaus orumui ir aptarė įvairias socialinio teisingumo sampratas. Savo pranešime jis analizavo kunigo J. Juraičio pamokslus, daugiausia skelbtus XX a. antroje pusėje Šveicarijos Valė (*Valais*) kantono laikraštyje. Filosofas aptarė, kaip Šveicarijoje pamokslaujantis lietuvių kunigas žvelgė į užgimstančių gerovės valstybių problemas, kaip iš savo perspektyvos matė temas, kurios buvo svarbios ir kairiosios politinės minties atstovams. Galiausiai penktosiose Vytauto Kavolio dirbtuvėse dalyviai svarstė, kas nutiko Lietuvos visuomenės jautrumui po ilgos sovietų okupacijos, koks buvo jos poveikis Lietuvos kairiajai politinei minčiai, kaip ji paveikė mūsų gebėjimą spręsti socialinio neteisingumo problemas, darbuotojų organizavimosi ar migracijos iššūkius.

Dirbtuvių organizacinį komitetą sudarė E. Aleksandravičius, Egidijus Balandis ir Martynas Butkus.

2024 m. gruodžio 20 d. Kasmet prieš šv. Kalėdas Lietuvių išeivijos institute vyksta jau tradicinė tapusi Lietuvių fondo skiriamų išeivijos mecenatų stipendijų įteikimo šventė. Graži tradicija tęsiasi ir šiais metais: gruodžio 20-osios popietę į stipendijų įteikimo šventę Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje rinkosi VDU studentai, jų kolegos, akademinės bendruomenės nariai. Šiais metais drauge su Lietuvių fondo skiriamomis Broniaus Bieliuko ir Vandos Daugirdaitės-Sruogienės vardo stipendijomis VDU studentams buvo įteiktos išeivijos mecenatų prof. Broniaus Vaškelio, taip pat Liūto ir Francoise Mockūnų stipendijos. Apie mecenatystės tradicijas ir išeivijos mecenatus B. Bieliuką, V. Daugirdaitę-Sruogienę, B. Vaškelį, L. ir F. Mockūnus kalbėjo Lietuvių išeivijos instituto direktorius prof. E. Aleksandravičius, prof. D. Kuizinienė, prof. Edgaras Klivis, studentus sveikino Lietuvių fondo valdybos narys Leonas Narbutis.

Lietuvių fondo skiriama istorikės Vandos Daugirdaitės-Sruogienės vardo stipendija šiais metais buvo įteikta VDU Humanitarinių mokslų fakulteto Istorijos studijų programos IV kurso studentui Marijui Algirdui Juzumui. Broniaus Bieliuko vardo stipendijos

laureatėmis tapo Humanitarinių mokslų fakulteto Istorijos studijų programos I kurso doktorantė Akvilė Kašiubaitė, Lyginamųjų kultūrų studijų programos I kurso magistrantė Agnė Staupelytė ir Literatūrologijos studijų programos I kurso doktorantė Gintarė Navakauskaitė.

Buvusio VDU rektoriaus, profesoriaus Broniaus Vaškelio vardo stipendija kasmet skiriama VDU Teatrologijos ir Lituanistikos studijų programų studentams. Šiais metais ši stipendija įteikta Literatūros, kūrybos, kritikos ir komunikacijos studijų programos II kurso magistrantei Giedrei Kaziliūnaitei, Menų istorijos, kritikos ir medijos studijų programos III kurso studentei Liepai Kairytei, Teatrologijos ir scenos menų vadybos studijų programos I kurso magistrantei Austei Žiogaitei.

Liūto ir Francoise Mockūnų vardo stipendija šiais metais skirta Humanitarinių mokslų fakulteto Istorijos studijų programos I kurso doktorantui Povilui Mikalauskui.

2025 m. vasario 19 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje vyko VDU Lietuvių išeivijos instituto mokslo darbuotojos, istorikės dr. Astos Petraitytės-Briedienės monografijos „Mylėti Lietuvą iš tolo“: Lietuvos generaliniai konsulai Čikagoje Juzefa ir Petras Povilas Daužvardžiai“ pristatymas. Renginyje dalyvavo knygos autorė, istorikė dr. D. Dapkutė, diskusiją moderavo istorikas dr. G. Janauskas.

2025 m. vasario 26 d. dr. Mateusz Sokulski's (Silezijos universitetas) skaitė paskaitą „Jerzy Giedroyc, lenkų emigrantų „Kultura“ ratas ir jų pastangos siekiant lenkų ir lietuvių susitaikymo“. Paskaitos dalyviai sužinojo apie įtakingą žurnalo „Kultura“ ir jo redaktoriaus, vizionieriaus Jerzy'io Giedroyc'o vaidmenį formuojant pokario lenkų ir lietuvių santykius. Paskaitoje buvo nagrinėjama, kaip išeivijos intelektualai siekė susitaikymo ir naujo abiejų tautų supratimo.

2025 m. vasario 27 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje vyko Bosnijos rašytojo Nenado Veličkovičiaus knygos „Sachibas. Impresijos iš depresijos“ pristatymas ir susitikimas su autoriumi. Renginyje dalyvavo autorius N. Veličkovičius ir vertėja Kristina Tamulevičiūtė. Iki šiol Lietuvoje nebuvo išleista nė viena knyga, išversta iš bosnių kalbos, todėl šis N. Veličkovičiaus romanas suteikia lietuvių skaitytojams galimybę susipažinti su iki šiol nepažinta Bosnijos literatūra ir geriau suprasti pokario visuomenės išgyvenimus ir traumas.

2025 m. kovo 4 d. VDU Lietuvių išeivijos institute ir Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje apsilankė Herderio Rytų ir Vidurio Europos istorinių tyrimų instituto darbuotojų grupė, vadovaujama dr. Jürgeno Warmbrunno. Susitikime dalyvavo VDU Lietuvių išeivijos instituto direktorius prof. E. Aleksandravičius, prof. D. Kuizinienė, dr. E. Balandis, dr. A. Petraitytė-Briedienė ir Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus direktorius Arūnas Antanaitis. Susitikimo metu pristatyta VDU Lietuvių išeivijos instituto veikla ir diskutuota apie bendradarbiavimo galimybes.

2025 m. kovo 6 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje Algirdas Reipas skaitė paskaitą „Atliekų tvarkymo sistema: svajonės ir realybė“. A. Reipas yra Prezidento Valdo Adamkaus premijos, skiriamos už pasiekimus aplinkosaugos srityje, laureatas. Premija jam skirta už nuopelnus ir indėlį kuriant bei modernizuojant atliekų tvarkymo sistemą Lietuvoje, už sukurtą pavyzdinę ir modernią atliekų tvarkymo sistemą Alytaus regione. A. Reipas yra buvęs ilgametis Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro direktorius.

Pranešėjas nagrinėjo aktualią ir visuomenei svarbią temą, dalijosi įžvalgomis apie šiuolaikinius atliekų tvarkymo iššūkius, galimybes bei ateities perspektyvas siekiant suderinti ambicingas vizijas su praktiniu įgyvendinimu.

2025 m. kovo 19 d. VDU Lietuvių išeivijos institute ir Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje vyko dokumentinių filmų peržiūra. Renginio metu pristatyta kelionė po Pietų Ameriką, atskleidusi unikalius lietuvių pėdsakus tolimuose pasaulio kraštuose. Buvo rodomi du išskirtiniai filmai – „Raudonoji Cerro, arba spalvota Jose Gurvičiaus kelionė“ ir „Patagonijos atmintis, arba Lietuvių motina“. Juos sukūrė videomenininko Henriko Gulbino ir VDU Lietuvių išeivijos instituto direktoriaus, istoriko, filmų scenaristo prof. E. Aleksandravičiaus tandemas. Renginyje dalyviai ne tik žiūrėjo filmus, bet ir turėjo galimybę susitikti su jų autoriais, kurie dalijosi įžvalgomis ir atsakė į žiūrovų klausimus.

2025 m. balandžio 2 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje dr. Kristina Nikolajew skaitė paskaitą „Nuo Pabaltiečių universiteto iki Annaberg'o analų“. Dr. Ch. Nikolajew – aktyvi Vokietijos lietuvių bendruomenės narė, užaugusi Štutgarto lietuvių bendruomenės globoje. Susitikime ji akcentavo Vokietijos lietuvių veikimą Šaltojo karo metais.

2025 m. balandžio 10 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko atminimo renginys, skirtas žymiam Norvegijos antropologui prof. Thomasui Hyllandui Erikseniui (1962–2024). Renginio metu paskaitą skaitė Oslo universiteto Socialinės antropologijos fakulteto mokslininkė Hege Høyer Leivestad.

2025 m. balandžio 11 d. Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje įvyko pirmasis seminarų ciklo „Nepamirštini vardai“ renginys, skirtas lietuvių rašytojui, inžinieriui Kaziui Almenui (1935–2017). Renginį moderavo literatūros istorikė prof. D. Kuizinienė. Ji pristatė Lietuvių išeivijos instituto sumanytą seminarų ciklą, kurio idėja kilo norint priminti ir prisiminti išeivijos kultūros, visuomenės asmenybes, kurių sukaktys minimos 2025 m. Rašytojui K. Almenui skirtą renginį pradėjo prof. E. Aleksandravičius, kuris skaitė paskaitą „Kazio Almeno šienapjūtė ir kitas derlius“. E. Aleksandravičius, artimai bendravęs su K. Almenu, prisiminė jų pokalbius, diskusijas, apžvelgė svarbiausius rašytojo, knygų leidėjo, fiziko darbus. Profesorius svarstė apie galimas K. Almeno biografijos linkmes, pristatė unikalią jo asmenybę, biografiją. E. Aleksandravičius priminė vieną kone testamentinį pokalbį su K. Almenu, kuriame jis įvardijo svarbiausias savo veiklos sritis, įprasminusias jo gyvenimą. Tai – fundamentinės fizikos gelmės ir jo, kaip rašytojo, misija. Didžiąją dalį savo aktyvaus profesinio laiko jis paskyrė inžinerinei ir mokslinei veiklai, tyrė branduolinių jėgainių konstrukcijas, teikė konsultacijas apie Ignalinos atominės elektrinės saugos sistemų tobulinimą. Kaip buvo būdinga DP kartos išeivių vaikams, tėvai siūlė rinktis praktinius mokslus, nors smulkiau, kaip pasirinko fiziko specialybę, nepaaiškino. O rašytojo veiklą grindė DP stovyklų vaikų gyvensenos kontekste: kai nebuvo pramogų, jie pasakodavę vieni kitiems istorijas, dažniausiai tai, ką buvo skaitę ar girdėję, ką patys išgyveno. Polinkį pasakoti K. Almenos palygino su fizikos dėsniais: pasakojimas ir rašymas toks pat mįslingas kaip vandens garavimas. Patrauklių, intriguojančių, nuotykiams paremtų tikrovės pasakojimų, K. Almeno įsitikinimu, literatūroje trūko. 1970 m. sovietinėje Lietuvoje išleistas K. Almeno romanas „Šienapjūtė“ yra vienas įdomiausių jo istorinių nuotykių tekstų, kurio veiksmas vyksta XVIII a. Lietuvoje. Romanas perleistas „Pjūties meto“ pavadinimu

jau Nepriklausomoje Lietuvoje, šiuo metu rengiamas trečias romano leidimas. 1993 m. K. Almenas sumanė ir pradėjo leisti „Skomanto“ – istorinių nuotykių apysakų apie Lietuvos praeitį – seriją, skirtą jaunimui. Į šį procesą jis siekė įtraukti ir kitus autorius, – taip norėjo užpildyti populiariosios istorinės literatūros paaugliams ir jaunimui spragą.

Po įkvepiančios E. Aleksandravičiaus paskaitos renginio dalyviams parodytas filminio H. Gulbino vaizdo interviu su K. Almenu: rašytoją kalbinęs E. Aleksandravičius per pokalbį skatino ir provokavo rašytoją prisiminti savo egzotiškas keliones, literatūrines aspiracijas, istorinius kontekstus. Paskutinėje renginio dalyje prisiminimais apie K. Almeno kaip inžinieriaus ir mokslininko veiklą dalijosi ilgametis Lietuvos energetikos instituto vadovas, branduolinės energetikos inžinierius prof. Jurgis Vilemas. K. Almenas buvo vienas pirmųjų išeivijos mokslininkų, prisidėjusių prie Ignalinos atominės elektrinės saugaus darbo užtikrinimo. Jo iniciatyva įkurta Ignalinos atominės elektrinės saugos analizės grupė, kurios uždavinys buvo suburti Lietuvos mokslininkus, galinčius vykdyti Ignalinos atominės elektrinės saugos vertinimus.

Kitose institucijose

2024 m. lapkričio 15 d. Prancūzijoje, šalia Nicos, Pajūrio Vilfranšo (*Villefranche-sur-Mer*) miesto muziejuje „La Citadelle“ vyko parodos „Lietuviai Prancūzijos Rivjeroje: diplomato Antano Liutkaus fotografijos 1941–1953 m.“ atidarymas. Ši paroda – Lietuvos kultūros sezono Prancūzijoje dalis. Parodą inicijavo A. Liutkaus sūnus Perkūnas Liutkus, o parengė VDU Lietuvių išeivijos institutas, Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejus, Lietuvos centrinis valstybės archyvas ir Lietuvos nacionalinis muziejus. Parodos atidaryme dalyvavo VDU Lietuvių išeivijos instituto direktorius prof. E. Aleksandravičius, Lietuvių išeivijos instituto mokslininkė, istorikė dr. A. Petraitytė-Briedienė ir Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus direktorius A. Antanaitis. Paroda, pristatyta ir Lietuvoje, pernai buvo eksponuojama Kaune, o vėliau, keliaudama po Lietuvą, pasiekė Prancūziją. Parodoje pristatomos diplomato A. Liutkaus (1906–1970) fotografijos, kuriose užfiksuotas lietuvių gyvenimas Rivjeroje. Tai – ne tik fotografo kūryba, bet ir asmeninis istorinis liudijimas apie lietuvių bendruomenės gyvenimą pabėgėlių stovyklose bei kasdienybę per ir po Antrojo pasaulinio karo. Paroda buvo eksponuojama iki 2025 m. sausio 26 d.

2024 m. gruodžio 5 d. VDU Lietuvių išeivijos instituto mokslininkė, istorikė dr. A. Petraitytė-Briedienė Lentvario bibliotekoje skaitė paskaitą „Trys Lozoraičių kartos: valstybininkai ir diplomatai“.

2024 m. gruodžio 12 d. Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje įvyko Paveldo komisijos organizuojamas renginys ir apskritojo stalo diskusija „Išeivijos kūrėjų keliais: Lietuvai reikšmingas kultūros paveldas Prancūzijoje“. Renginio metu pristatyti išeivijos diplomatai, menininkai ir kiti žymūs asmenys, kurių kūrybinė ir visuomeninė veikla tęsėsi išvykus iš Lietuvos. Taip pat papasakota istorijų apie Prancūzijoje esančius kultūros paveldo objektus ir atminties vietas. Čia savo pėdsakų paliko gabūs litvakai menininkai Arbit Blatas, Michelis Kikoïne'as, Marcas Chagallas ir kiti. Paryžius slepia Lietuvos

valstybingumo ženklus – nuo Vyčio simbolikos ant Prancūzijos sostinės pastatų iki Lietuvos senosios diplomatinės atstovybės Paryžiuje. Šiuos ženklus ir kitų įdomybių padėjo rasti renginio metu pirmą kartą pristatytas Paveldo komisijos kartu su Prancūzijos lietuvių bendruomene sukurtas žemėlapis.

2025 m. sausio 10 d. Kauno Vinco Kudirkos viešosios bibliotekos Meno ir muzikos skyriuje įvyko VDU Lietuvių išeivijos instituto mokslininkės, istorikės dr. A. Petraitytės-Briedienės monografijos „Mylėti Lietuvą iš tolo“: Lietuvos generaliniai konsulai Čikagoje Juzefa ir Petras Povilas Daužvardžiai“ pristatymas.

2025 m. vasario 12 d. Vilniaus žydų viešojoje bibliotekoje įvyko susitikimas su iš Jungtinių Amerikos Valstijų atvykusiu menininku Jonu Kulikausku. **Sausio 27 d.** J. Kulikauskas Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje pristatė parodą „Aš dažnai pamirštu“, kurioje tyrinėjamas trapus laiko sluoksnis, esantis kasdienėse erdvėse. Pasitelkęs Antrojo pasaulinio karo laikų objektyvą ir šiuolaikinį 8 x 10 colių fotoaparata, J. Kulikauskas leidosi į kelionę fiksuodamas šiandienį gyvenimą buvusiam Vilniaus gete. Parodą buvo galima apžiūrėti iki kovo 31 d.

J. Kulikauskas – tarpdisciplininis menininkas, įkvėptas savo amerikietiško ir lietuviško šaknų. Jo tyrinėjimais paremtoje praktikoje kritiškai nagrinėjamos bendruomenės, tradicijos ir institucijos. Jo kūryboje vyrauja istorinio nutylėjimo, tapatybės ir gerumo temos. J. Kulikauskas yra Fulbrighto stipendininkas ir apdovanojimų pelnęs autorius, kurio darbų yra nuolatinėje Nacionalinio Amerikos istorijos muziejaus, Smithsoniano instituto ir Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus kolekcijose.

2025 m. vasario 20 d. VDU Lietuvių išeivijos instituto mokslininkė, istorikė dr. A. Petraitytė-Briedienė Ežerėlio kultūros centro salėje skaitė paskaitą „Kovoti, niekada nepasiduoti. Diplomatas Stasys Lozoraitis jaunesnysis“.

2025 m. vasario 27 d. Vilniaus knygų mugėje įvyko VDU Lietuvių išeivijos instituto mokslininkės, istorikės dr. A. Petraitytės-Briedienės monografijos „Mylėti Lietuvą iš tolo“: Lietuvos generaliniai konsulai Čikagoje Juzefa ir Petras Povilas Daužvardžiai“ pristatymas. Renginyje dalyvavo knygos autorė, prof. J. Skirius, dr. D. Dapkutė ir Rimvydas Daužvardis.

2025 m. kovo 27 d. Lietuvos karininkų ramovėje įvyko dokumentinių filmų peržiūra, kurios metu pristatyta kelionė po Pietų Ameriką, atskleidusi unikalius lietuvių pėdsakus tolimuose pasaulio kraštuose. Buvo rodomi du išskirtiniai filmai – „Raudonoji Cerro, arba spalvota Jose Gurvičiaus kelionė“ ir „Patagonijos atmintis, arba Lietuvių motina“.

2025 m. kovo 31 d. Lietuvos centriniam valstybės archyve apsilankė Australijos lietuvių bendruomenės pirmininkė, LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos narė R. Mauragis. Jos iniciatyva 2022 m. pasirašytas Lietuvos centrinio valstybės archyvo, Australijos lietuvių bendruomenės ir Australijos lietuvių archyvo trišalis bendradarbiavimo susitarimas. 2023 m. Lietuvos centrinio valstybės archyvo darbuotojos apsilankė Australijos lietuvių archyve Adelaidėje.

Vizito archyve metu aptartos tolesnio bendradarbiavimo perspektyvos kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo srityje, pasidalyta įžvalgomis, kaip turėtų būti tvarkomi išeivijos archyvai, kur jie turėtų būti saugomi, koks turėtų būti Lietuvos indėlis.

Australijos lietuvių bendruomenės 75-mečio proga Lietuvos centrinio valstybės archyvo darbuotojai pakalbino R. Mauragis jautriomis Australijos lietuvių bendruomenės temomis, įamžino jos atsiminimus apie tėvus ir šeimą.

2025 m. balandžio 4 d. LR užsienio reikalų ministerijoje Lietuvos diplomatinės šefo Stasio Antano Bačkus sūnus, buvęs Šventojo Sosto diplomatas, kardinolas emeritas Jo Eminencija Audrys Juozas Bačkus pasirašė sutartį su Lietuvos centriniu valstybės archyvu, kuria archyvui perdavė saugoti savo brolio šviesios atminties Lietuvos ambasadoriaus Prancūzijoje Ričardo Bačkus (1994–1998) dokumentus. Lietuvos centrinio valstybės archyvo vardu sutartį pasirašė šio archyvo direktorius Dalius Žižys, sutarties pasirašymo ceremonijoje dalyvavo ir Lietuvos vyriausioji archyvarė doc. dr. Inga Zakšauskienė.

Kroniką parengė Rūta PŪRAITĖ

Šaltiniai

<https://adamkuslibrary.lt/>
<https://iseivijosinstitutas.lt/>
<https://www.vdu.lt/>
<https://www.draugas.org/>
<https://www.lrt.lt/>
<https://pasauliolietuviai.lt/>
<https://plb.lt/>
<https://www.lrp.lt/lt>
<https://lrs.lt/>
<https://lrv.lt/>
<https://www.urm.lt/>
<https://www.lnb.lt/>
<https://archyvai.lrv.lt/lt/>